

„PROFESORI, ÎNVĂȚĂTORI, EDUCATORI!

Consacrați-vă întreaga activitate dezvoltării și perfecționării învățămîntului, întăririi legăturii sale cu practica, pregătirii temeinice a elevilor și studenților, ridicării nivelului lor de cunoștințe profesionale și de cultură generală, educării lor în spiritul înaltelor idealuri socialiste, formării lor ca fii devotați ai patriei!”

(Din Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste)

CHEMAREA
PATRIEI

În fața poporului nostru s-a deschis un nou capitol al construcției socialiste ce va fi scris cu literele și cifrele cincinalului 1971—1975. Obiectivele sale, prevăzute în proiectul planului de stat pentru dezvoltarea economiei naționale în acești ani, au fost dezbătute și aprobate de către Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, întrunit în ședință plenară, cu participarea reprezentanților tuturor organizațiilor de masă, obștești, cooperatiste și profesionale din țara noastră, reprezentanți ai muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, femeilor și tineretului, ai oamenilor muncii de toate naționalitățile.

Dînd o înaltă apreciere noului plan cincinal ce va fi supus spre legiferare Marii Adunări Naționale, participanții la întrunirea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste au adresat o entuziastă chemare tuturor fiilor patriei, oamenilor muncii din fabrici și de la sate, din sfera serviciilor publice, din institute de cercetări și proiectări, din școli și facultăți, tinerilor și vîrstnicilor de a-și dărui toate forțele, întreaga energie creatoare pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor mari și importante ce le revin.

Răspunsul cadrelor didactice, ca și al tuturor celor ce muncesc, concretizat în fapte, în noi și însuflețite contribuții creatoare la opera constructivă a întregului popor, are o profundă semnificație patriotică, cetățenească. Realizarea sarcinilor cincinalului 1971—1975 va ridica țara noastră pe o treaptă superioară a civilizației și prosperității, apropiind-o mai mult de nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic, dînd viață obiectivului fundamental stabilit de cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român: făturarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Munca susținută, plină de elan patriotic, desfășurată de oamenii muncii de la orașe și sate pentru îndeplinirea planului pe acest an, succesele obținute în întimpinarea gloriosului semicentenar al Partidului Comunist Român ilustrează grăitor realismul obiectivelor stabilite.

În același timp, rezultatele de pînă acum pun în lumină existența unor importante rezerve și disponibilități ce se cer fructificate în toate domeniile de activitate, prin eforturile unite ale tuturor celor ce muncesc.

Profesori, învățători, educatori, cadre didactice de pe întreg cuprinsul țării să ne mobilizăm deplin toate energiile noastre creatoare pentru instruirea și educarea comunistă a tinerei generații, pentru îndeplinirea obiectivelor noului cincinal.

Din cuprins

Poetica nouă
și analiza literară 4

Există o teorie
a conducerii școlii? 7

Primii absolvenți
ai școlii de 10 ani 8

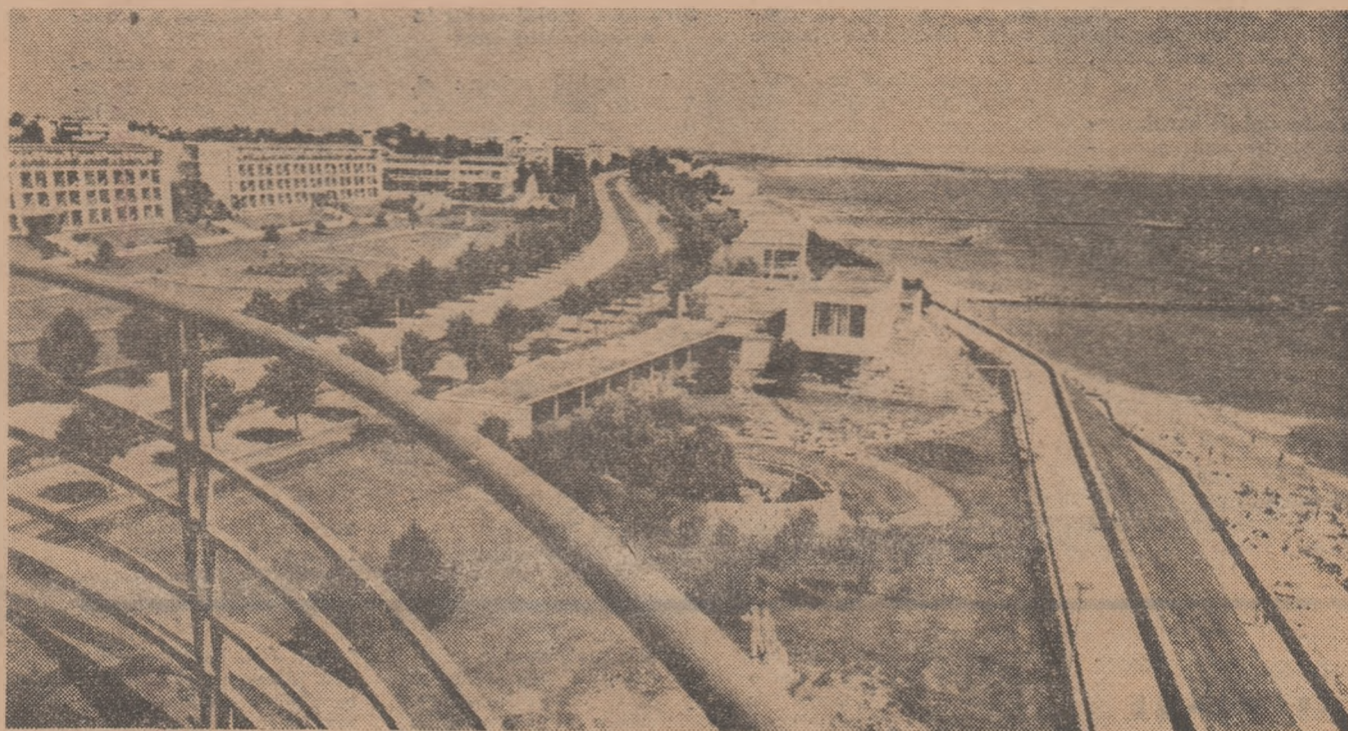
Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 5

VINERI 4 Iunie

12 PAGINI — 1 LEU

DIN FRUMUȘETILE PATRIEI:

Litoralul la Eforie-Nord

CHIMIA

Priorități și reconsiderări

Dacă cineva nu știe legea proporțiilor simple și legea proporțiilor multiple, nu înțelege baza atomisticii moderne: dacă nu cunoaște atomul lui Dalton nu înțelege avantajele atomului divizibil, atomul de mai firziu cu structură proprie; dacă nu știe teoria lui Bohr, înțelege foarte greu semnificațiile teoriilor moderne privitoare la atom în lumina mecanicii cuantice și așa mai departe.

Există, deci, o logică internă a științei care ne obligă să menționăm unele lucruri fără de care edificiul pe care îl adoptăm — respectiv o nouă programă analitică — își pierde nu numai din simetrie, ci din calitățile esențiale pentru înțelegerea elevilor.

O mare dezvoltare și o importanță deosebită se dă în ultimul timp științei interdisciplinare, printre care se situează și chimia fizică. Ar fi greu ca acestui obiect să i se acorde un spațiu propice în planurile de învățămînt ale liceului.

Menținîndu-se împărțirea studiului în liceu în chimie anorganică și chimie organică, consider că temele foarte importante de chimie fizică ar trebui prezentate în contextul celor două ramuri ale chimiei cuprinse în programe. Atunci cînd un complex de fenomene apare potrivit pentru a servi ca bază intuitivă pentru o lege generală din chimia fizică este bine ca legea să fie formulată acolo în legătură concretă cu fenomenele de bază. În felul acesta, cunoștințele de chimie fizică se vor introduce treptat în cadrul chimiei minerale, unele din ele în cadrul chimiei organice, pe

baza unui material concret, viu, pentru ca elevii să înțeleagă legea și toată colecția de abstracțiuni care constituie chimia fizică, așezînd-o pe temelia unor fenomene concrete, a unui material intuitiv.

Chimia fizică a apărut din necesitatea de a asigura o unitate de concepții între domenii despărțite printr-o specializare avansată cum sînt fizica și chimia.

În adevăr, fenomenele din natură sînt într-o perfectă interacțiune: în natură nu există fizică, chimie, biologie, ci fenomene, transformări și structuri. Pentru ca minții omenești să-i fie accesibile, ea trebuie să le organizeze după o anumită logică inspirată din experiența colectivă. De aici și necesitatea de a introduce și în materia de liceu aspecte și cuceriri din chimia fizică. Dar științele interdisciplinare își au locul și se însușese cu succes după ce se cunosc științele particulare care urmează să fie subsumate, prin operația de sinteză logică, noii științe cuprinzătoare, știința interdisciplinară. Iată de ce în programele de liceu prioritatea trebuie să revină ramurilor clasice ale chimiei, chimia anorganică și chimia organică.

Dificultăți sporite implică, în prezent, găsirea căilor de predare a chimiei în liceu. În așa fel încît să realizăm atît o transmitere logică a cunoștințelor, cît și o transmitere pedagogică, pe înțelesul elevilor. Prima condiție, care cred că se cere în această privință, este realizarea unei stricte coordonări între programele de matematică, fizică și chimie. Fără ca să revină luată în considerare și programa de biologie, care ar putea să beneficieze, pentru înțelegerea

fenomenelor sale complexe, de cunoștințe din patrimoniul fizicii și chimiei. Părerea mea este că o asemenea coordonare este posibilă. Unele mici repetiții vor fi inevitabile, dar nu vor avea întindere supărătoare și apoi unele repetiții sînt chiar utile. Dar dacă repeți prea mult, dacă științele predate se repetă una pe cealaltă, atunci progresul înregistrat devine foarte lent, ba chiar — prin pierderea interesului elevilor — efectele obținute pot deveni negative.

Învățămîntul chimiei este de neconceput fără laboratoare. E adevărat că pe vremuri s-a exagerat importanța laboratoarelor și, așa cum remarcă profesorul Georg Maria-Schwab, în Germania federală, încă pînă acum cîțiva ani, domina concepția moștenită de pe vremea lui Liebig, mare chimist și mare organizator, că chimia înseamnă 70 la sută laborator. Nu trebuie să exagerăm, dar în orice caz, mai ales în școala mixtă, trebuie să dăm o fundamentare intuitivă materiei, prindînd-o prin experiențe dacă nu frontal efectuate de elevi, cel puțin prin experiențe demonstrative. Ne trebuie deci laboratoare. Or, cu cîteva excepții fericite, laboratoarele din școlile noastre sînt lipsite de o aparatură modernă care să permită modernizarea experiențelor. Se impune să acordăm deci, pentru viitorul imediat, o atenție și mai mare creării și dotării laboratoarelor.

Problema centrală rămîne încă a-

Acad. I. GH. MURGULESCU

redacției

• **Sanda Moisă, Lugoj.** După cum am mai anunțat, broșura privind admiterea în școlile profesionale — ca și cea privind admiterea în liceele de specialitate — a apărut. Ea poate fi procurată de la orice debit sau chioșc de difuzare a presei.

• **Prof. Ioan Palici, Periam.** O parte din propunerile dv. mai vechi au fost judicioase. Ca dovadă este și faptul că ele și-au găsit concretizarea în noile prevederi ale regulamentului școlar. Față de noua propunere ne exprimăm însă rezerve. Este cam complicat să lăsăm corigenți în fiecare trimestru și să dăm apoi examene de corigență în trimestrele următoare. Am înaintat totuși scrisoarea dv. Direcției generale a organizării școlilor din Ministerul Învățămîntului care în această perioadă studiază și definitivăză îmbunătățirile la regulamentul școlar.

• **Sergiu Marciuc, Dorohol.** Doleanța dv. a fost înaintată Consiliului popular orășenesc de la care veți primi răspuns.

• **Prof. Florica Marcaș, Tirnăveni.** Propunerile dv. pentru remedierea unor manuale de limba și literatura română pentru clasele V—VIII au fost trimise Editurii didactice și pedagogice. Așteptăm pe această temă să ne scrieți un articol de 3—4 pagini dactilografiate, cu recomandări metodice referitor la utilizarea manualelor sau cu probleme privind elaborarea respectivelor manuale, nicidecum un referat, cum e cel trimis.

• **Prof. Antonina Irimia, Piatra Neamț.** Conform articolului 87 din Statutul personalului didactic, cei care doresc să obțină gradul I trebuie să aibă o vechime în învățămînt de cel puțin 5 ani de la acordarea gradului II. Articolul 89 prevede că acest termen se poate reduce la 4 ani pentru personalul didactic care a obținut gradul II cu media 10. Deci trebuie să aveți în vedere acest lucru. Atît în problema aceasta, cit și în cea de-a doua vă sfătuim să consultați și inspectoratul școlar județean.

Răspuns la sesizările unor cititori

La semnalul redacției noastre asupra incorectitudinii unor direcțiuni de școli sau cadre didactice am primit câteva răspunsuri.

Inspectoratul școlar al județului Ilfov ne face cunoscut că a analizat conflictele iscate la Școala generală Malu Spart, comuna Bolintinu din Vale și a luat măsuri. Vasile Nedelcovici a fost destituit din funcția de director al școlii. De asemenea, Dumitra Zamfir, învățătoare, care deținea și funcția de secretară de școală, a fost sancționată cu „avertisment” pentru eliberarea, împreună cu directorul școlii, a unei adeverințe false de vechime.

Inspectoratul școlar al județului Teleorman ne încunostește că cele sesizate de noi privind o serie de abuzuri și acte de indisciplină comise de învățătorii Emil Enache și Ștefania Enache sînt juste și a hotărît sancționarea lor cu „avertisment” și, respectiv, cu „muștrare”.

Luni, 31 mai a.c., sub conducerea tov. TRAIAN POP, adjunct al ministrului învățămîntului, a avut loc o ședință de lucru cu inspectorii șefi de la inspectoratele școlare județene. S-au discutat principalele probleme legate de încheierea anului școlar și măsurile luate în vederea deschiderii în bune condiții a viitorului an școlar: desfășurarea bacalaureatului, sesiunea 1971; concursul de admitere în liceele de cultură generală și pedagogice, în liceele cu predare în una din limbile moderne de largă circulație (franceză, engleză, rusă, germană, spaniolă, italiană); structura anului școlar în învățămîntul seral, învățămîntul fără frecvență, clasele speciale (matematică, fizică, chimie, biologie); examenele de diferență de la clasa a IX-a a școlii generale la liceu; pregătirea personalului didactic, aspecte ale repartizării la catedră a absolvenților facultăților și institutelor, seria 1971 etc.

Examenele de bacalaureat se va desfășura și în acest an potrivit normelor înscrise în regulament. Singura modificare privește conținutul și modul de examinare. Accentul principal va cădea pe verificarea maturității, a capacității de sinteză, de interpretare și de aplicare a celor învățate de candidați și mai puțin pe detalii, pe referiri la faptele mărunte, sau date care solicită exclusiv memoria. Candidații vor fi examinați în prezența întregii comisii.

Concursul de admitere în licee cu predarea în limbile străine se va desfășura în 2 etape: Prima etapă, între 20—23 iunie, constă într-o probă de selecție care este eliminatorie; un test de aptitudini lingvistice elaborat de Ministerul Învățămîntului. Elevii care n-au studiat în cl. V—VIII limba străină pentru care este profilat liceul, dar care au învățat individual și au fost admiși la testul de aptitudini, vor fi supuși unei probe orale de verificare a cunoștințelor (o conversație la nivelul cunoștințelor prevăzute de programa școlii generale). La liceele cu predare în limbile spaniolă și italiană, candidații vor fi supuși numai la testul de aptitudini lingvistice. Rezultatul testului de aptitudini și al probei de verificare se apreciază prin „admis” sau „respins”. Candidații respinși se pot prezenta la concursul de admitere în alte licee. A doua etapă se desfășoară între 26 iunie și 3 iulie, potrivit prevederilor Regulamentului liceelor de cultură generală. Se pot prezenta la concurs candidații din orice localitate, care au studiat în cl. V—VIII una din limbile străine pentru care e profilat liceul. La liceele cu predarea în limbile spaniolă și italiană candidaților nu li se cere cunoașterea respectivei limbi. Comisia de examinare, numită de inspectoratul școlar, va fi alcătuită pentru prima etapă dintr-un profesor de limba română, un profesor de limba

străină de profil și un profesor consilier de orientare școlară și profesională. Pentru etapa a doua a concursului, comisia este formată conform Regulamentului liceelor de cultură generală. **Examenle de diferență** pentru ocuparea locurilor libere în anul II la liceu vor avea loc între 5—10 septembrie a.c. Examenle de diferență sînt examene de concurs pentru ocuparea unui loc, dar și examene de echivalență pentru anul I sau II de liceu. Inspectoratele școlare vor determina — prin conducerea școlilor — cu precizie numărul locurilor libere pentru anul II de liceu la toate liceele de pe raza județului și le vor anunța din timp. Prin locuri libere se înțelege diferența pînă la efectivul normal al unei clase (36 de elevi). **Structura anului școlar în învățămîntul seral** În mediul urban: cl. V—VIII, structura anului școlar va fi identică cu aceea de la cursurile de zi. În mediul rural: trimestrul I, de la 1 noiembrie la 21 decembrie, trim. II, de la 10 ianuarie la 5 aprilie, trim. III, de la 20 aprilie la 31 mai. Învățămîntul liceal. Anul I va avea aceeași structură ca și la cursurile de zi. Pentru anii II, III, IV se prevede o structură de tranziție, astfel: trim. I, 1 septembrie—21 decembrie, trim. II, 3 ianuarie—5 aprilie, trim. III 20 aprilie—20 iunie.

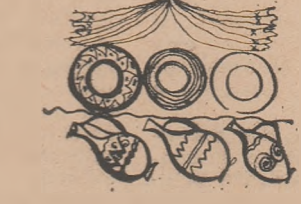
Un loc important a fost rezervat problemelor perfecționării cadrelor didactice care trebuie să stea în atenția inspectoratelor școlare: planificarea și evidența cadrelor care vor urma cursurile de formare; urmărirea eficienței acestor măsuri; organizarea acțiunilor de perfecționare care prin Statutul personalului didactic revin Inspectoratelor școlare județene; cursurile de specializare pentru profesorii care predau limbi moderne; asigurarea cadrului material pentru desfășurarea în condiții adecvate a examenului de definitivare și colocării la gradul II; taberele-curs, inițiate de Societățile științifice ale cadrelor didactice. O atenție deosebită s-a acordat problemelor referitoare la organizarea cursurilor de perfecționare cu învățătorii și educatoarele, care vor cuprinde în acest an circa 12.000 cadre didactice. De asemenea, au fost analizate problemele de ordin organizatoric ale pregătirii practice aplicative a elevilor: atelierele școlare — tipuri, dotare, funcționalitate, precum și implicațiile de ordin instructiv-educativ ale practicii în producție a elevilor. În încheierea acestei consfătuiri de lucru, tov. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, a trasat sarcinile ce stau în fața școlii și, implicit, a inspectoratelor școlare în etapa actuală a dezvoltării societății noastre și cele care se prefigurează într-o viziune mai largă și de perspectivă.

SECVENȚE

Centenarul Liceului industrial de mecanică agricolă din Craiova

Duminică 30 mai, Liceul industrial de mecanică agricolă din Craiova a sărbătorit 100 de ani de rodnică activitate. La festivitate au participat numeroși foști profesori și elevi ai liceului, cadre didactice și elevii de astăzi, invitați. Cu prilejul acestui eveniment au fost evocate de către participanți o seamă de momente semnificative din existența acestui important centru de pregătire a cadrelor necesare agriculturii. Așa cum sublinia în omagiul adus liceului, ing. Vasile A-

și teoretică — pe care colectivul didactic a dat-o elevilor prin munca lor productivă materializată în numeroase lucrări de sculptură, tâmplărie fină, lăcătușărie, în reparațiile de tractoare și automobile, această unitate de învățămînt deținînd, pe drept, un loc fruntaș pe țară. Liceul industrial de mecanică agricolă, care a funcționat la înființare ca „Școală națională de arte și meserii” a pregătit pe

băncile sale în cele 94 de promoții de absolvenți peste 10.500 de muncitori calificați, tehnicieni și maeștri pregătiți în 26 de meserii. Printre elevii care au frecventat Școala națională de arte și meserii, absolvind-o în anul 1898, se numără la loc de cinste, și marele nostru sculptor Constantin Brâncuși care a dus faima artei românești în toată lumea. La această școală au mai învățat de asemenea Anghel Chicu, Eraciu Hagiescu, Constantin Bălăcescu, George Vasilescu, Ioan Stăncescu-Giovani, George Cireșescu și alții. După cum arăta în cuvîntul său Tudor Gheorghe directorul Liceului agricol, în momentul de față liceul dispune de o puternică bază materială avînd numeroase laboratoare, material didactic modern, preem și de un valoros colectiv pedagogic alcătuit din ingineri și profesori-maeștri capabili să asigure

în cele mai bune condiții o pregătire teoretică și practică corespunzătoare. Trebuie de asemenea subliniată activitatea deosebită pe care liceul a desfășurat-o pentru educația cultural artistică a elevilor săi. Prima revistă a școlii, „Știința”, apărută între 1935—1938 a fost apreciată pentru conținutul și nivelul său artistic de savanții Țițeica și G.G. Longinescu. De o înaltă ținută grafică și științifică este și numărul omagial al revistei „Infinit” pe care o elaborează în prezent elevii Liceului. În încheierea festivității, participanții au adoptat textul unei telegrame adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care colectivul didactic și elevii școlii și-au exprimat recunoștința pentru condițiile de muncă și de studiu create de partid. Cu prilejul împlinirii celor 100 de ani de existență, Liceului i-a fost înminată Diploma de onoare a C.C. al U.T.C., iar organizației de tineret din școală i s-a conferit Drapelul de onoare. M. R.

Omaglu lui Tudor

La Drăgășani, acolo unde pandurii lui Tudor au purtat una dintre bătălii, au avut loc, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la mișcarea revoluționară din 1821, o serie de manifestări omagiale. Intre acestea se numără și simpozionul intitulat „Tudor Vladimirescu, luptător pentru libertate și independență națională” la care au prezentat comunicări prof. univ. Vasile Maciu și pro-

fesorii Gh. Pavel și Eugen Ionescu din localitate. Simpozionul a fost urmat de o adunare populară la care, elevi și pionieri, îmbrăcați în tradiționale costume populare, au prezentat un bogat program artistic. Sfirșit de an în grupa mare Zilele trecute, la grădinița de copii a Ministerului Afacerilor Externe a

avut loc festivitatea prilejuită de încheierea anului școlar. În fața unui numeros public alcătuit din educatoare, părinți și colegi de la celelalte grupe, copiii grupei mari, în curînd viitori școlari, au prezentat o serbare și au participat la un concurs „Cine știe ciștigă”. Concursul a prilejuit verificarea cunoștințelor de anatomia corpului omeneș, de cunoaștere a geografiei patriei, a principalelor munci agricole etc. Echipa cîștigătoare a fost recompensată cu premii, și apoi într-un cadru emoționant, întreaga grupă mare și-a luat rămas bun de la educatoare și întregul personal al grădiniței, manifestîndu-și recunoștința pentru grija părintească pe care le-au purtat-o.

lexandrescu, adjunct al ministrului învățămîntului, „cei o sută de ani au însemnat acumularea unei bogate experiențe profesionale și didactice, școala impunîndu-se prin buna pregătire — practică

Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Științei nr. 1
București
Tel : 17 60 20

Un bogat peisaj școlar...

Impresia pe care și-o lasă oricare din orașele și satele județului din inima țării — Brașov — este năzuința fermă spre progres, buna gospodărire și organizare. Pe cartea lor de vizită, școlile subliniază o dată în plus munca de conținut, îndeplinită metodic, cu simțul imensei răspunderi în fața viitorului.

Vestitele întreprinderi industriale și agricole ale județului, care au tot mai mari sarcini în construcția socialistă — de aici, din școală, își trag seva: an de an, mii de absolvenți se îndreaptă spre fabrici, uzine și ogoare, cu forțe îndelung exersate și fertilizate la masa de studiu și în munca tehnico-productivă. Și, fapt semnificativ pentru fermitatea înaintărilor din județul Brașov — numărul acestor tineri este în creștere. Căci dacă astăzi în cele 206 școli generale, 17 licee de cultură generală și 26 de școli profesionale, tehnice și licee de specialitate învață circa 93 000 de elevi români și de altă naționalitate — în 1975 vor învăța cu circa 9—10 mii mai mult. Raportînd populația școlară la numărul total al locuitorilor din județ, aproximativ la fiecare al patrulea cetățean există un elev, student sau cadru didactic...

Eforturi însemnate s-au depus pentru înzestrarea școlilor și crearea bazei materiale necesare unui învățămînt modern, eficient. Fondurile importante alocate în ultimii ani de către stat — peste 2,5 milioane lei anual — dublate de numeroasele inițiative locale, au permis dotarea și sporirea numărului de laboratoare (în prezent funcționează peste 190), unele din ele situîndu-se din punct de vedere calitativ la nivelul celor mai bune din țară. Așa sînt laboratoarele de fizică și chimie ale Institutului pedagogic, ale Grupului școlar de chimie din Făgăraș, ale liceelor nr. 3 și 4 și școlilor generale nr. 5, 7 și 8 din Brașov,

ale celor din comunele Recea, Șinca Nouă, Mărgineni, Dumbrăvița ș.a.

Adăugăm la strădaniile pentru îmbogățirea bazei materiale a învățămîntului și grija pentru sporirea numărului și dotarea atelierelor școlare, care să permită pregătirea tehnico-productivă a elevilor. La ora actuală există 81 de ateliere în mediul urban și 28 în cel rural, cu 1787 locuri de muncă, în care lucrează peste 13 000 de elevi din școlile de cultură generală. Împreună cu cei care se instruiesc în atelierele școlilor profesionale, ale cooperăției și în unitățile agricole, numărul elevilor din școlile de cultură generală care beneficiază de pregătirea tehnico-productivă trece de 32 000. O foarte bună orientare vădește pe această linie inițierea unor întîlniri de lucru între reprezentanții școlii de cultură generală și cei ai întreprinderilor industriale și ai direcției agricole județene, pentru intensificarea colaborării lor în vederea extinderii și îmbunătățirii dotării laboratoarelor, a repartizării de loturi agricole școlilor din mediul rural.

Munca în ateliere, în laboratoare, în unitățile agricole, grija cadrelor didactice de a spori valoarea aplicativă a procesului de învățămînt, de a face din cunoștințele predate la curs mijloace de adaptare rapidă la cerințele vieții, contribuie într-o măsură sporită la justa alegere a profesiei. Această orientare este substanțial înlesnită și de măsurile luate pe plan local pentru popularizarea în rîndul elevilor și părinților a meseriilor, inclusiv a celor nou apărute, ca și grija pentru depistarea aptitudinilor și înclinațiilor fiecărui școlar, pentru îndrumarea lui spre sectoarele cele mai potrivite capacităților personale. Printre acțiunile mai importante în acest sens amintim înființarea unor cabinete de orientare școlară și profesională, deservite de

profesori de psihologie și dispunînd de aparate de laborator necesare diagnosticării aptitudinilor.

Fără îndoială, buna pregătire a tineretului școlar este strîns legată de munca miilor de învățători și profesori. Receptivi la imperatiile moderne, aceștia fac neslăbite eforturi pentru a-și îmbogăți și moderniza pregătirea. Expresia acestor preocupări este numărul celor care au obținut pînă acum gradele didactice I și II (375), titlurile de doctor și doctor docent (90), ca și existența unui număr însemnat de doctoranzi (200). O latură deosebit de importantă a activității cadrelor didactice pentru perfecționarea pregătirii personale este participarea lor pe șantierul cercetării științifice.

Ca o notă dominantă a tuturor acestor realizări și, în același timp, ca o garanție a succesului, este sprijinul permanent acordat învățămîntului de către organele și organizațiile de partid ale județului. Ilustrativ pentru interesul cu care acestea se apleacă asupra problemelor școlii este și recenta Plenară a Comitetului județean de partid cu activul de partid din învățămînt, la care au participat și numeroși invitați. Plenara a adus o contribuție însemnată la trasarea liniilor de viitor ale evoluției învățămîntului de toate gradele din județ. Așa cum ne-a declarat prof. Elena Georgescu, inspector general al Inspectoratului județean școlar, Plenara a prilejuit tuturor slujitorilor școlii momente de reflecție adîncă și plină de răspundere asupra celor ce s-au realizat pînă acum și asupra celor ce se mai impun pentru ca dinamica învățămîntului brașovean să se armonizeze cu marile înaintări din celelalte domenii ale activității economico-sociale.

REPORTER

NICOLAE IORGA

ilustră figură

a culturii mondiale

Savant de renume mondial, patriot inflăcărat, Nicolae Iorga — de la a cărui naștere se împlinesc 100 de ani — apare în perspectiva centenară ca o personalitate excepțională, unică în felul ei. Acest „adevărat fenomen”, cum îl caracterizează uimit unul dintre examinatorii săi la examenul de licență, pe care l-a trecut la vîrsta de numai 19 ani, avea să impresioneze pe contemporani prin erudiția, puterea de muncă și mai ales puterea sa de creație, ca și prin forma artistică a scrisului său deseori inaripat, deși complex, oglindire a gândirii sale multilateral orientate. Iorga va rămîne dincolo de veac un ilustru om de cultură dăruit de națiunea română umanității.

Cercetător harnic al trecutului, urmînd cu înfrigurare documentele arhivelor, parcurgînd filele îngălbenite ale cărților, fiind la curent cu o uriașă documentație, Nicolae Iorga a reușit să fie prezent și să-și spună cuvîntul într-o problematică vastă, atît în ceea ce privește istoria României, cît și istoria universală. Istoria n-avea hotare pentru el, tot îl pasiona și în toate problemele avea ceva de spus și putea să spună ceva. Puține domenii ale științelor istorice i-au rămas străine și prin scrisul său a adus noi contribuții de informație și mai ales o pătrunzătoare analiză și înțelegere a fenomenelor istorice. Iorga avea o excepțională forță de comprehensiune a trecutului, pe care apoi știa să-l înfățișeze în cuvinte măiestre, în pagini rămase nepieritoare în care renășteau lumi apuse, istoricul, dar și artistul știind să le însuflească vechile energii, să le redea culorile și nuanțele în fața ochilor cititorului surprins de accentele textului și nu rareori de măreția sa.

Slujitor devotat al patriei sale, Iorga a înțeles toată viața să-i apere interesele, devotamentul său mergînd pînă la tragica jertfă din toamna anului 1940, cînd a căzut victimă credințelor sale nestrămutate sub loviturile fascismului. A trăit pentru a pregăti desăvîrșirea unității statale a României, a călătorit ca nimeni altul pe tot întinsul spațiilor locuite de români, a pledat însuflețit și curajos cauza unirii statale a întregii națiuni și a văzut cu bucurie împlinirea năzuințelor sale. În ultimele decenii de viață a apărut apoi, nestrămutat, hotarele țării și a combătut cu nestăvilită energie valul amenințător al fascismului ce amenința umanitatea.

Popularizator al științei, organizînd cursurile de vară de la Văleni, țînd sute și sute de conferințe, scriînd mii de articole, Nicolae Iorga a dovedit în întreaga sa viață că nu era un erudit izolat în cabinetul său de lucru, ci un istoric militant, înțelegînd să răspîndească în masele cele mai largi cunoștințele istorice, să reinvie paginile eroice ale trecutului pentru a menține vie flacăra dragostei de țară în inimile poporului său.

În mai puțin de șapte decenii, scriînd peste 1 000 de volume, elaborînd lucrări de bază în domeniul istoriei universale — cum au fost *Istoria Imperiului Otoman* sau *Încercare de sinteză a istoriei umanității* — ca și în cel al istoriei naționale, de la el rămîndu-ne, între altele, cele 10 masive volume ale *Istoriei Românilor*, afirmîndu-se prestigios în lumea științifică mondială — ales membru a numeroase academii străine și obținînd titlul de doctor honoris causa la universitățile cele mai cunoscute ale lumii — Nicolae Iorga s-a afirmat ca o personalitate științifică de prim rang, ca o ilustră figură a culturii mondiale. Numele său va rămîne în cartea de aur a poporului român, care-i va cinsti veșnic memoria.

DAN BERINDEI

Într-unul din laboratoarele Liceului din Săcele, județul Brașov

IDEI DEZBATERI ORIENTARI

În ultimii ani, editurile noastre au apărut o serie de cărți românești și străine, care implică transformări fundamentale în domeniile teoriei și criticii literare. Ne referim la „Poetica matematică” (Solomon Marcus), la „Opera deschisă” (Umberto Eco), la „Morfologia basmului” (V. I. Propp), la „Lecții de poetică structurală” (I. M. Lotman), la „Conceptele criticii” (René Wellek), la „Problemele poeziei lui Dostoievski” (M. Bahtin), la „Poeticul” (Mikel Dufrenne) etc. În plus, se află în bibliotecile noastre mai importante și au devenit astfel larg accesibile, lucrări de tipul cărții „Qu'est-ce que le structuralisme?” Paris, 1968, în care capitolul despre poetică este redactat de Tzvetan Todorov.

O mutație esențială, o adevărată revoluție se produce sub ochii noștri în aparatul și mai ales în cîmpul conceptual al teoriei artei. Dar, de fapt, nu este vorba de nici un fel de miracol, deoarece limbajul critic ca autentic metalimbaj în raport cu cel artistic nu putea rămîne insensibil la mutațiile fundamentale suferite de diferitele arte în cursul secolului nostru. Ar putea părea curios numai faptul că cele mai radicale transformări ale limbajului artistic s-au produs în artele plastice, în timp ce din teoria artei cel mai afectat de transformări pare a fi sectorul rezervat literaturii. Însă nu trebuie uitat că literatura este cea mai abstractă și mai complicată dintre arte și mai ales că ea operează cu sistemul de semne al limbii: or, lingvistica a suferit ea însăși mutații fundamentale, care au legîtat măcar în parte schimbările din cîmpul teoriei literare. Iar estetica lui Croce, prin critica acută formulată împotriva poeticilor tradiționali, a avut în orice caz meritul de a netezi calea unor noi sisteme teoretice. În orice caz, în teoria artei nu s-a mai produs un efort transformator de proporții similare de la constituirea poeziei antice (care, de fapt, n-a fost nici ea atît de omogenă cum este cîteodată prezenta-

POETICA NOUĂ și analiza literară în liceu

tă), adică de la o epocă inaugurată de momentul Platon și încheiată cu momentul Seneca — Quintilian — Tacit.

De fapt, poetica structuralistă a fost în bună măsură pregătită de experiența acumulată de formalisții ruși și a purces de la încercările de a aplica în deceniile al treilea și al patrulea ale veacului nostru metodologia specifică dialecticii marxiste studiului literaturii, conceput însă ca un obiect relativ autonom. Termenii structură și infrastructură au fost larg utilizați de clasicii marxismului în accepția binecunoscută nouă. Marxism-leninismul a recomandat totdeauna investigarea fenomenelor nu numai în relație cu ansamblul organizat în care apar, ci și decriptarea specificului lor intern. Desigur, așa numitul structuralism, metodă științifică ce înglobează tendințe foarte diverse, a cunoscut o evoluție foarte sinuoasă, din care n-au lipsit niciodată tendințele de a investiga exclusiv aspectele formale ale artei și într-un stil evident izolator. Nu este însă mai puțin adevărat că structuralismul și, mai recent, cercetările semiotice literare au înregistrat și rezultate fertile în concluzii prețioase.

Operele literare — și chiar genurile în care se încadrează ele — sînt concepute ca totalități, ca ansambluri structurate de relații în stare de funcțiune: modificarea oricărei părți active din acest întreg funcțional îl afectează decisiv. Opera literară nu mai echivalează deci cu suma mecanică a unor părți, ci cu rețeaua de corelații stabilite între aceste părți, între fiecare dintre ele și întregul respectiv, între structurile realizate în textul operei și cele nerealizate, eliminate din text prin opoziție cu cele utilizate. În acest sens, Iuri Lotman relevă: **Opera de artă este o conexiune de sisteme intratextuale și extratextuale... Fără a ține seama de corelația cu domeniul extratextual este cu neputință să se determine care entități anume ale textului constituie un element structural activ (un procedeu) și care nu (Lecții de poetică structurală, trad. rom., București, 1970, p. 119).** Operele literare trebuie deci proiectate pe un anumit fundal pentru a fi înțelese pe deplin, fundal pe care ele apar ca semne. Toate poeticile recente cad de acord să considere operele de artă ca semne sau ca structuri de semne, ca sisteme semiotice. Totodată Lotman apreciază cu sagacitate operele de artă

drept modele sau drept unități model-semn, în raport cu realitatea externă. De aci decurge necesitatea de a studia nu numai forma, planul expresiei, ci, cel puțin în aceeași măsură, și conținutul, planul ideatic, sau mai bine zis conexiunea lor indestructibilă. Spre deosebire de limbi, în literatură nu se pune problema caracterului arbitrar al corespondenței dintre semnificat și semnificat. Ideile în artă nu există în afara unei structuri: modificarea lor implică o nouă structură, iar schimbarea codului artistic determină transformarea mesajului autorului. Toate elementele structurii externe sînt elemente de sens. Structurile artistice se prezintă ca analizabile „la două niveluri: fizic, cînd studierea funcțiilor și relațiilor dintre elemente trebuie să ne conducă la înțelegerea naturii lor materiale, structura însăși fiind privită ca un dat material, și matematic, cînd se studiază natura raporturilor dintre elemente, făcîndu-se abstracție de realizarea lor materială...” (I. M. Lotman, op. cit., p. 6).

Firește, cercetările de acest tip sînt totdeauna pîndite de pericolul abstracționării excesive. De altfel, exegeții ca Harold WEINRICH, într-o investigație a mitului, și Hans-Robert JAUSS, în explorarea genurilor literare medievale, subliniază amîndoi, în paginile revistei *Poétique* (în 1970), primejdia omisiunii totale a concretului și necesitatea cercetării structurale a aspectelor sintagmatiche ale textelor literare. Ignorarea concretului nu este însă unica aporie a poeziei noi. Lăsînd la o parte nedumeririle unor structuraliști privitoare la investigarea unor fenomene numite de ei „situaționarea istorică” sau „ideologică”, problema valorii suscită pentru toți dificultăți majore. Astfel, Todorov recunoaște că orice analiză literară completă trebuie să abordeze problema valorii estetice a textului studiat, iar René Wellek declară: **„o operă literară este o totalitate de valori care nu aderă, pur și simplu, la structură, ci constituie însăși esența ei. Toate încercările de a stoarce valoarea din literatură au eșuat și vor eșua mereu, deoarece valoarea este însăși esența operei literare. Studiul literaturii nu poate și nu trebuie să fie separat de critica literară, adică de judecata de valoare”.** (Conceptele criticii, trad. rom., București, 1970, p. 71). Istoricitatea și raportarea operelor literare la valoare sînt

bine statornicite încă din secolul precedent. În general, nivelele inferioare ale operei literare, sonor și morfosintactic, sînt mai ușor de studiat, sarcinile semantice, opozițiile, asemănările și deosebirile se stabilesc mai lesne, în vreme ce segmentele mai ample, îndeosebi în proză, sînt mai dificil investigate. De altfel, ele se receptează adesea sub iluzia conținutului pur, ori sub cea a unui conținut dezvoltat independent de forma literară, încît operația decriptării corelațiilor dintre planul expresiei și cel al ideății se realizează mai greu. Totuși, chiar în proză, analiza structurală a dobîndit unele rezultate remarcabile în domeniile sintaxei narrative, organizării intrigii, cauzalității și temporalității narației literare.

În sfîrșit, se mai pune o problemă, de altfel esențială atunci cînd este vorba de o analiză literară realizată în clasă, în prezența și cu participarea elevilor. O analiză literară nu trebuie să echivaleze cu un discurs mai sărac și mai searbăd decît cel al scriitorului investigat, dar nici cu o sumă de considerații exclusiv ingenioase. O asemenea analiză trebuie să fie ea însăși frumoasă, să atragă pe elevi.

Credem însă că riscul greșelii este mai mic pentru cei dornici să aplice rapid, cu orice preț, principiile poeziei noi decît pentru cei care tratează cu indiferență aceste principii sau respingîndu-le global. Putem, desigur, să nu le aprobăm, dar trebuie s-o facem în cunoștință de cauză, mergînd la sursă, citînd lucrările respective și ajungînd la un punct de vedere competent asupra lor: cîteva notații sumare din recenzii și articole de revistă nu sînt niciodată suficiente. Ni se pare însă că oricum va trebui să reținem imaginea operei literare ca o unitate funcțională, de integrat în alte entități mai ample, care se adresează și modelează un anumit public literar: trebuie înțeles și aplicat mecanismul iradierii de noi semnificații, uneori diferite de cele precedente, de care dispun textele cele mai importante, situate în conexiune inversă cu receptorii lor. Operele literare nu trebuie echivalate cu simile receptacule de idei, împodobite cu ornamente stilistice, care la nevoie ar putea fi chiar ignorate în analizele noastre. O optică judicioasă ni se pare recomandabilă nu numai pentru analizele practicate în operele de literaturi străine moderne, ci și la cele de literaturi antice — ne gîndim mai ales la latină — și, desigur, la literatura română clasică. Fără a renunța la prezentarea elegantă, atractivă a fenomenului literar, trebuie să ne orientăm spre analize precise, cu adevărat științifice, indiferent cum am considera investigațiile teoretice realizate de unul sau altul dintre exponenții poeziei recente.

Conf. univ. dr. EUGEN CIZEK

FORMATIV SI INFORMATIV IN LECTIA DE BIOGRAFIE

Biografia ocupă un loc important în procesul predării literaturii române în școală. Ea poate constitui un moment sau o lecție introductivă, în funcție de clasă și ciclul de învățămînt la care se practică.

În procesul desfășurării acestui tip de lecție, întîlnim, în unele cazuri, o orientare masivă spre amănunte: date, cifre, ani de apariție, titluri etc. Această tendință își are, parțial, suportul didactic-metodic în structura și concepția cîtorva manuale școlare.

O accentuată direcție informațională ne izbește cînd deschidem paginile de biografie ale cărților de literatură română destinate claselor a X-a și a XI-a. Un exemplu concludent ni-l oferă prezentarea vieții lui Ion Ghica în manualul clasei a X-a, ediția 1969, unde, pe parcursul a douăsprezece rînduri, întîlnim cincisprezece date și ani, douăsprezece titluri și douăzeci și două nume proprii. La paginile 151—152, ale aceluiași manual, se menționează, în numai patruzeci și trei de rînduri biografice, patruzeci și unu ani de apariție și date și douăzeci și trei titluri de volume și periodice.

O altă categorie de slujitori ai școlii urmăresc, fără a apela la prea multe date, cifre, titluri ș.a., ca prin lecțiile

de biografie să formeze elevilor o imagine sugestivă, unitară, complexă, esențială, completă a personalității umane și artistice a unui scriitor. În vederea realizării variantei amintite, profesorii selectează, ordonează și ierarhizează informațiile de istorie, teorie și critică literară. Ei au în vedere, în prim plan, sublinierea formării personalității intelectuale a scriitorului și a cauzelor ce-au determinat-o, încadrarea ei în epocă, analiza raporturilor dintre artist, clasele și mediile sociale prin care a trecut, selectarea și evidențierea principalelor etape ale evoluției concepțiilor cetățenești și creatoare, stabilirea gradului de participare la dezvoltarea literaturii românești prin particularitățile artei sale etc.

Din cele discutate rezultă că în prelegerile școlare, care au ca subiect viața și activitatea unor scriitori, se folosesc mai multe direcții de orientare, printre care distingem alternînd dominantă informațională cu cea formațională. Meditînd asupra „luptei” pentru prioritate ce se dă între cele două modalități practice de predare a biografiei, se naște întrebarea: „Care trebuie să fie latura dominantă a lecțiilor: cea informațională sau cea formațională?”

Abundența de date, cifre, ani, titluri ș.a. orientează școlarul statistic, mecanic, îl îndepărtează de studiu și de scopul predării biografiei. Necunoașterea amănuntelor provoacă mari supărări profesorului și, uneori, necazuri grave elevilor săi. Procesul amintit încurajează memorarea mecanică, împinge elevii către așa-zisa toceală, îi face să nu poată distinge pătura din cauza copacilor, îi suprîncarează și îi îndepărtează de disciplina respectivă.

Nu putem concepe, însă, nici studierea vieții și activității creatoare a unui scriitor fără a folosi date, cifre, titluri ș.a. pentru a fi memorate. Dar aspectul informațional este necesar numai în măsura în care ajută la darea unor explicații legate de apariția, dezvoltarea și desăvîrșirea unui proces formațional, sau de creație, la analiza operei literare ș.a. El mai este util și necesar în lecțiile de biografie numai în măsura în care datele oferite sprijină elevii să-și contureze portretul spiritual al artistului, le oferă premisele necesare înțelegerii creației scriitorului cercetat.

O îndelungată experiență didactică ne determină să opinăm pentru latura formațională în lecțiile de biografie. A-

ceasta se realizează prin: evitarea balastului de date, cifre, ani, titluri ș.a. din lecție; selectarea cu grijă și percepere a materialului informațional esențial; folosirea unui stil în concordanță cu particularitățile specifice artei scriitorului, pentru a familiariza elevii cu atmosfera și mijloacele de expresie ale celui prezentat; îmbogățirea calitativă a conținutului în vederea conturării unui portret cît mai sugestiv și emoționant al scriitorului; sporirea puterii de atragere și influențare a elevilor fără a recurge la aspecte biografice anecdotice ș.a.

Prof. PAUL LEU
Suceava

Lecție practică în laboratorul de fizică

TREI PROBLEME FUNDAMENTALE

Îmbunătățirea învățământului fizicii în școala de cultură generală și în școlile profesionale ridică trei probleme fundamentale: a cadrelor, a manualelor și a dotării.

Problema cadrelor. Trăim într-o țară care se industrializează într-un ritm impresionant, a cărei populație este în creștere și își ridică în continuu calificarea. Nevoia de cadre va fi mereu din ce în ce mai mare. Satisfacerea acestor nevoi se poate face în salturi sau continuu. În ce privește cadrele de predare, acestea sînt formate în universități. Cadrele de predare din universități necesită, pe lângă cei 16 ani reprezentînd școala generală, liceul și universitatea, un timp de formare de cel puțin încă 8 ani (3 ani doctorat, 5 experiență didactică). Deci 24 de ani! Cadrele universitare, în special asistenții, sînt normați în raport cu numărul de studenți. O satisfacere în salturi a nevoilor de cadre duce implicit, cînd cifrele de plan de școlarizare scad, la destrămarea de la an la an a colectivelor de cadre didactice din universități, împiedică crearea unei tradiții și încadrarea efectivă a cadrelor în instituția respectivă de învățămînt. Se impune, deci, ca satisfacerea nevoilor de cadre pentru școala generală, licee etc... să se facă continuu. De aici rezultă regula nr. 1: nu este permis ca la facultățile care formează cadre pentru materii de cultură generală cifra de plan să scadă!

Manualele. Tehnologia actuală obligă pe autori să se încadreze în cerșelul foarte strîmt al programei analitice, care stabilesc și numărul de ore pe capitole, și numărul de pagini pe oră. Manualele sînt criticabile, sînt aspru criticate. Cîți însă din cei care le critică au încercat să scrie un manual în condițiile impuse? Cei care eu făcut-o își dau seama că tehnologia aceasta trebuie modificată. Ministerul Învățămîntului ar trebui să întocmească un program analitic, ci numai un inventar al cunoștințelor pe care trebuie să le aibă absolventul școlii respective: școală generală, liceu etc. în domeniul fizicii, la terminarea școlii. Pe baza acestui inventar, care nu trebuie să fie amănunțit, analitic, ar urma să se întocmească manuale complete de fizică, pentru întreaga durată de școlarizare. Autorii ar avea obligația și libertatea să completeze inventarul de noțiuni dat de minister cu numărul minim de noțiuni necesare pentru a integra cunoștințele impuse de minister într-un tot coerent, metodic, didactic. Desigur, există mai multe soluții și calitatea lor depinde de măiestria și priceperea autorului. Deci: pe baza inventarului întocmit de minister să se publice un concurs pentru selecționarea celor mai bune manuale — nu unul singur, ci primele cinci cele mai bune. Timpul de elaborare tre-

buie să fie suficient, minimum 12—18 luni (condiție esențială). Premiile acordate să fie mobilizatoare, iar trierea lucrărilor să se facă cu rigoare și probitate. Toate cele cinci soluții trebuie tipărite în număr suficient și difuzate cel puțin în rîndul profesorilor care le vor folosi (ar putea fi distribuite gratuit!). După largă lor discutare în presă, la radio, la televizor, în cadrul Societății de fizică și chimie și chiar într-un organism creat ad-hoc, urmează să se stabilească manualul cel mai bun sau modul cum trebuie elaborat și de cine unul nou, ținînd seama de observațiile făcute în sensul acestor dezbateri. Pe baza lui trebuie defalcată materia pe ani, pe ore, pe baza lui trebuie stabilit atît planul de învățămînt, cît și programele analitice, așadar nu pe ghicite, ci, de data aceasta, pe baze concrete, pe baza manualului realizat în condițiile de mai sus. Desigur, nu orice răsturnare înseamnă o soluție mai bună, dar, avînd în vedere condițiile în care se întocmesc astăzi programele analitice și planurile de învățămînt, credem că tehnologia propusă este mai puțin expusă să dea rezultate slabe. Cere timp și investiții, căci fără acestea nu se poate face nimic serios.

Dotarea. Fizica este o disciplină grea, cere o forță de abstractizare pe care puțini din cei care o învață (poate și din cei care o predau) o posedă într-o măsură suficientă. Puterea de abstractizare poate fi dezvoltată la elevi cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale, despre care auzim mult, citim mult, dar vedem prea puțin realizat. Dotarea cere fonduri, cere oameni, cere întreprinderi care să satisfacă necesitățile. Mai cere ca aceia care acordă fondurile să fie convinși că nu poți învăța fără să strici, cere materiale consumabile, cere ateliere-școală, laboratoare cît mai bogat utilitate, material didactic cît mai modern și de calitate. Trebuie studiată bine problema practicii în producție. Nu știu cum se face azi practica în producție, dar, pe vremea mea — acum patruzeci de ani — practicanții stînghereau pe lucrători, care erau plătiți în acord; apoi producția nu dispunea de spațiu și mașini pentru ca practicanții, lucrînd la ele, să capete „deprinderi”, nu putea justifica pe nici o comandă materialul „stricat” de practicanții care trebuiau să capete acele deprinderi.

Toate acestea, plus reciclarea în condiții superioare a cadrelor de predare, vor putea da rezultatul pe care mulți îl simt urgent necesar, pe care toți, cei care sîntem convinși de importanța lui într-o țară care se industrializează, îl dorim.

Conf. univ. ION C. MOISIL
Institutul pedagogic de 3 ani,
București

Scriere verticală sau înclinată?

Scrierea fiecărui om depinde de un complex mare de factori psihologici și educativi, asupra cărora, din lipsă de spațiu, nu ne propunem să insistăm în rîndurile de față. Vrem doar să subliniem un singur amănunt indeobște cunoscut: de felul în care îi obișnuim pe elevi cu grafia literelor din clasa întâi — încă din clipa cînd le punem în mînă un creion sau un pix —, chiar dacă ceilalți factori interni sau externi își vor exercita influența, depinde scrisul lor pentru tot restul vieții.

Scriere estetică, plăcută privirii... Desigur, nici acest deziderat nu trebuie neglijat. Mai important, însă, după părerea noastră, în epoca trepidantă în care trăim, este un alt aspect, spre care de altfel și converg toate strădaniile factorilor educativi interesați: al deprinderii elevului cu o scriere rapidă și în același timp inteligibilă. O scriere așternută pe hîrtie cu un minim de efort, cu un maxim de randament și cu o poziție a corpului în bancă sau la masa de scris absolut nedăunătoare. Experimente pentru aflarea unei soluții optime în acest sens s-au făcut și probabil se vor mai face. La ce concluzii practice s-a ajuns? Discuția noastră, purtată de curînd la Școala generală nr. 52 din Capitală — avînd drept interlocutare pe prof. Doina Duma, directoarea școlii, și pe învățătoarea Constanța Voicu —, a scos în evidență unele observații și concluzii proprii, bazate pe activitatea concretă de la clasă, pe care le consemnăm în cele ce urmează.

Prof. Doina Duma: — Sînt directoare a acestei școli de trei ani, și de fiecare dată programa a prevăzut o alt fel de scriere pentru clasa I. În anul școlar trecut, de pildă, s-a folosit scrierea verticală simplificată, anul acesta cea oblică simplificată, care mi se pare mult mai indicată, mai avantajoasă.

Inv. Constanța Voicu: — Sînt și eu de aceeași

Discuție ad-hoc
la Școala
generală Nr. 52
din Capitală

părere. Am predat timp de 17 ani scrierea caligrafică greoaie, cu multe arabescuri, pe care o știți, am predat apoi literele dispuse vertical (scrierea dreaptă), iar din anul școlar curent, conform noilor dispoziții, am aplicat scrierea oblică simplificată (înclinată la 20°), care este mult superioară celor precedente.

Rep.: — Așadar, scrierea verticală prezintă unele inconveniente. Vreți să le formulați?

Inv. C.V.: — Sînt mai multe. Caietul trebuie ținut pe bancă drept, mîna care scrie să fie perpendiculară pe foaia de hîrtie, fără sprijinul antebrațului, ceea ce e destul de incomod. În plus, aceeași poziție cere elevului să se opintească cu ambele picioare pe stîngia băncii, lucru imposibil pentru micuții de 6 ani. La scrierea înclinată, însă, ei țin picioarele pe dușumea și chiar dacă stau cu corpul sub un unghi oarecare în raport cu banca, poziția aceasta nu este dăunătoare fizicului. Scrierea verticală este totodată mult mai încheată, literele se cer prea mult rotunjite, sînt inegale etc.

Prof. D.D.: — Scrierea verticală prezintă dezavantaje și de alt ordin. Mai întîi, fiind ceva nou, trebuie învățată de însuși învățătorul care o predă. Se-nîmplă apoi ca elevul de clasa I să aibă frați mai mari, deprinși cu altfel de scriere; ca să nu mai vorbim de părinți. Aceștia îl vor influența, evident, și oricît s-ar zbate școala pentru... verticalitate, scrierea tot se va inclina pînă la urmă.

Rep.: — Elevii din clasa a II-a cărora li s-a predat acest caracter de scriere îl mai păstrează încă?

Inv. C.V.: — În foarte mică măsură. Doar 5—6 elevi mai scriu vertical. Ceilalți înclină literele fie spre stînga, fie spre dreapta.

Rep.: — Nu credeți că ar fi bine ca predarea scrierii să fie lăsată la latitudinea fiecărui învățător?

Prof. D.D.: — Nu; ar fi o aberație. Există încă foarte multe cadre didactice la noi, mai vîrstnice, deprinse cu scrierea caligrafică, încheată și cu multe înflorituri — scriere, evident, depășită pentru zilele noastre. Aș propune să se mențină actualul sistem de litere — oblice simplificate (înclinate la 20°) — sistem optim, după părerea mea. Eu pe lingă meseria de profesoare... sînt și mamă. Am un copil în cl. I, care nu întîmpină nici un fel de dificultate la această scriere, pe care o practică cu ușurință, cu plăcere. Aș propune, deci, să se mențină acest caracter de litere, iar dacă se vor mai face experimente, să nu se generalizeze înainte de a se constata eficiența lor.

Inv. C.V.: — Și eu propun să se mențină scrierea oblică simplificată, din momentul de față, care mi se pare cea mai indicată. Altfel, dacă din toamnă se va schimba din nou, vom avea iarăși dificultăți. Gîndiți-vă, de pildă, la elevii repetenți (căci sînt și din aceștia), care vor trebui să-și restructureze scrisul, sau la elevii din clasele III—IV, care ne întrebă, nu fără ironie, cînd văd scrisul celor din clasa I: „Așa se scrie acum?”.

★
O discuție similară am avut și la Școala generală nr. 19, cu învățătoarea Filofoaie Smărăndoiu. Concluziile domniei sale se aseamănă, în bună parte, cu cele ale interlocutoarelor noastre de la Școala generală nr. 52. Intrucît nu socotim problema epuizată, așteptăm și alte opinii ale cadrelor didactice din țară pe această temă.

D. RACHICI

Parcul Național Retezat — Lacul Bucura

Cu acad. MILTIADE FILIPESCU

despre:

PERSONALITATEA EDUCATORULUI

— „om între oameni“

Concretizată în cele trei sute și douăzeci de lucrări în domeniul geologiei neogenului, de care sînt legate zăcămintele de petrol, cărbune și gaze naturale, competența acad. prof. MILTIADE FILIPESCU, a fost în-cununată cu acordarea Premiului de Stat, cu titlurile de om de știință emerit și de profesor emerit.

Personalitatea lui de profesor, de pedagog cu har și-a pus o amprentă esențială asupra formării unei întregi pleiade de cercetători competenți ai subsolului patriei. Discuția noastră s-a orientat, firește, către calitățile educatorului pasionat care, asemenea geologului care descoperă în adîncuri bogățiile Terrei, descoperă în copil, în adolescent, talentul și valoarea omului de mîine.

— Privește această imagine — mi-a atras atenția acad. M. Filipescu — arătîndu-mi, printre numeroasele fotografii-portret de pe pereții laboratorului său, una care nu avea decît indicația laconică a numelui, spre deosebire de toate celelalte care erau însoțite de titluri științifice și de indicația unor așezăminte cu notabile rezonanțe internaționale. Am așezat-o înaintea tuturor celorlalte pentru că ea exprimă pentru mine noțiunea „omului între oameni“.

— Consimțiți să faceți publice amintirile ce vă leagă de această personalitate?

— ...Terminam clasa a IV-a primară la Școala domnească numărul 1 din Tecuci, după ce urmasem primele trei clase la școala din satul meu de plăeși, Bursucani. La încheierea ultimului examen, directorul ne-a întrebat, pe fiecare în parte, pe ce căi dorim să apucăm. Pe mine m-a îndemnat să continui la gimnaziu. I-am urmat îndemnul și, după examenul de admitere, consultînd și eu lista afișată a celor reușiți, nu mi-am aflat totuși și numele meu. Rușinat de insucces, nedumirî, totodată, de cauzele respingerii mele, căci știam că rezolvasem toate problemele concursului, tocmam cînd mă podidiseră lacrimile, lacrimi de copil frustrat, iată că-l recunosc în spatele meu, citind și el lista, pe institutorul și directorul Școlii domnești pe care o absolvisem.

— „Stai o leacă, să nu pleci“ — mi-a zis el. Și luîndu-mă de mîină, intră cu mine în cancelaria gimnaziului. Mă supuse unui nou examen în fața profesorilor aflători atunci în cancelarie și bătînd cu pumnul în „masa cea lungă“, spunînd că s-au făcut favoruri cu fiii de moșieri și negustori ai țirgului, elevi cu mult în urma mea în clasificarea cunoștințelor didactice, mi-a spus apoi să-l aștept în curtea gimnaziului. El a mai rămas în cancelarie, sfîdîndu-se, iar eu l-am auzit amenințîndu-i pe cei din cancelaria în care se afla: „cu băiatul acesta sărac și silitor ajung pînă la Spiru Haret, la ministrul școalelor. Ați furat un biet orfan fără de apărare, i-ați uzurpat munca“.

...Și uimii, am văzut, apoi, cum cineva a desprins pe dinăuntru ferestrei lista reușitorilor, relipînd-o iară zăbavă, la loc, de astă dată cuprinzînd și numele meu.

De atunci, de cînd am citit pe acea listă și numele Filipescu G. Miltiade printre fericiții admiși în gimnaziu, nu pot uita că acest nume își datorează drumul în știință altui nume: Gheorghiu M. Constantin, aceluși dascăl cinstit, drept și neînfricat. Iar amintirea lui m-a călăuzit în întreaga mea viață de om în societate, de cercetător, de profesor.

Ei, acum cunoașteți explicația prezenței acelei fotografii sub care am socotit că nu trebuie să scriu nici un alt titlu, decît numele — care mie îmi spune totul — după cum am apreciat că se cuvine să încep această galerie a savanților, cu cel care a fost întiul meu dascăl și om mare pe care l-am întîlnit.

— Nu greșim, erodem, dacă afirmăm că din această filiație, din erzul incolțit atunci în copilărie s-a născut și pasiunea dv. statornică de educator, de făuritor al personalității tinerilor...

— Încerc o uriașă satisfacție îndeplinindu-mi misiunea de dascăl, fiind continuu în mijlocul studenților mei — și cine cunoaște geologia știe că expedițiile noastre de prospecțiuni oferă condiții de cunoaștere și de sudură între magistrul și discipol cu totul deosebite. Noi, dascălii, ne străduim să-i formăm pe studenți nu numai pe plan științific, ci și social, pentru ca prin studiile lor universitare, prin educația lor civică, prin sîlfuirea bogăției lor sufletești, să-i ajutăm să devină „oameni între oameni“, să-și ocupe locul în marea familie menită să lupte pentru ca România, înflorită în zilele noastre, să-și afirme tot mai mult valoarea.

Să știți, ține să sublinieze interlocutorul nostru, că tineretul nostru este înzestrat cu calități native care prefigurează mari valori, de care avem datoria să ne ocupăm intens și cu sincer interes, noi, dascălii lor.

O rază de soare, pătrunsă prin fereastra cabinetului, lumina portretul sub care era scris doar numele Gheorghiu M. Constantin, imprimînd figura dascălului de la Tecuci surisuri în care deslușeam biruinți...

Biruinți ale dascălilor de început, cei mulți, din marea oaste anonimă a școlii.

V. FIROIU

PANORAMIC

Un autor se poate sfii astăzi pentru motivul că începe prin a-și pune întrebări asupra începuturilor? Printr-o simetrie revelatoare cu viitorul, spațiile dintre tăcerea secolelor ascute doar privirea ce le scrutează. Frica de istorie n-are cum caracteriza pe nici un cercetător de la noi, oricît construcția prezentului ar solicita totalitatea eforturilor creatoare. Dar tocmai asimilarea, utilizarea istoriei în elaborările clipei de acum — și nu scufundarea în hăurile ei — asigură soliditatea terenului pe care evoluăm.

Titlul întreg al cărții lui Ștefan Bărsănescu — *Pagini nescrise din istoria culturii românești* (sec. X—XVI) (Editura Academiei R.S.R., 1971) — prilejuiește autorului, în *Introducere*, un prim demers pedagogic: precizarea că avem de a face cu „pagini nescrise pînă acum“, cu „contribuții noi“; nu „subiecte“, ci mai ales „interpretări și rezultate noi“. În consecință, lectorul este pregătit pentru un act de acumulare și totodată integrator, cită vreme „conceptul de cultură stă în centrul întregii lucrări“, iar „perioada valahă“ (din secolul al X-lea pînă în 1561, anul cînd, sub domnia lui Despot Vodă, numele de român se substituie celui de Valah), avută în vedere, reprezintă o graniță vastă între *nescris* și *scris*, reprezentată, într-o nuanță de grandoare disimulată, începuturile. Pe de altă parte, „paginile nescrise“, în înțelesul pomenit, vin de la un istoric al pedagogiei, care rămîne impunîndu-și-o sau nu, un pedagog. Astfel că, pe undeva, ni se înfățișează o pedagogie a începuturilor, desprinzînd din documentele cercetate semnificații multiple: filozofico-pedagogică, cultural-pedagogică, filozofico-culturală, pedagogică-practică etc.

Cu mereu premeditat curaj filozofic în gîndul asupra pedagogiei, autorul alcătuiește o carte a urmelor lăuate de începuturile noastre culturale, o operă de descifrare, interpretare și argumentare. Cităm din lista problemelor: „Numele poporului român. Semnificația lui filozofico-pedagogică: Prima formă de învățămînt de durată la români: învățămîntul oral prin predică: Cea dintîi școală pe pămîntul patriei noastre: școala de la Cenad: Cultura românească în epoca feudalismului dezvoltat — faza întemeierii și consolidării statelor românești: Primele elemente de folclor și de gîndire filozofică și științifică în scrierile pedagogice din secolul al XIV-lea;

Cele dintîi elemente de gîndire pedagogică la români (sec. al XIV-lea); Forme de învățămînt sincronizate cu cele din apusul Europei. Învățămîntul de citeți (anaghoști). Învățămîntul din mănăstiri; Învățămîntul de curte; Instrucția și educația poporului; Educația cavalerescă; Pregătirea meseriașilor; Învățămîntul de gramatică și cultura școlară etc. etc. (sec. XIV — XV-lea)“ (p. 6).

Pagini

nescrise.

Însă poate că o urmă, chiar copleșitor de importantă, nu-i mai mult decît o simplă achiziție pozitivă și la ce ar justifica entuziasmul? De aceea, parcă, autorul își scrie fiecare pagină cu zgîrcenie de sentiment, ca un măsurător strict absorbit de actul măsurării. Dar, una lîngă alta, sugestiile rezultatelor obiective implinesc un ansamblu de o nobilă strălucire (afectivă chiar). Un istoric precum Ștefan Bărsănescu, privind cu ochiul filozofului și al pedagogului, este fericit de a stabili perspectiva reală a unei probe către esența adevărului pe care-l slujește.

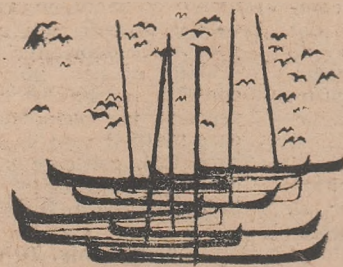
Dar iată cum procedează autorul: „se indică mai întîi baza documentară respectivă, după care urmează prezentarea ideilor pedagogice și se încheie cu o privire critică a semnificației lor filozofice culturale“ (p. 52). Transcriem și o teză de istoria și filozofia culturii: „Cultura unei societăți poate cunoaște în dezvoltarea ei mai multe grade sau nivele. Ea poate fi una de începuturi sau una de elemente de cultură sau, chiar ceva mai mult: una de doctrine sau teorii, ba chiar și mai mult: de sisteme și doctrine sau teorii științifice“ (p. 168). Dar este chiar cazul culturii noastre care „a debutat cu începuturi modeste de idei și realizări culturale (epoca feudalismului dezvoltat, faza întemeierii și consolidării țărilor române) și, în fine, s-a ridicat la teorii și concepții de cultură (epoca feudalismului dezvoltat, între 1488 și 1561)“ (p. 266). Concluzia concretă se sprijină nu pe eșafodaje teoretice, ci pe un lanț — începînd cu învățămîntul oral prin predică și școala

de la Cenad, continuînd fără intrerupere cu învățămîntul pentru citeți și culminînd cu școala de la Putna, cu cea din Șcheii Brașovului și cu cea de la Sfîntul Gheorghie Vechi din București“ (p. 268) — iar această concluzie, precedată de demonstrații ferme, se referă la o cultură care „se prezintă atît ca o cultură obiectivă, cit și ca o cultură subiectivă... atît ca o cultură materială, cit și ca una spirituală... atît ca o educație... cultura românească din perioada cercetată se prezintă ca o cultură completă, reflectînd întreaga tabelă de valori, atît adevărul și știința, cit și binele și morala, atît frumosul, cit și literele... și artele, atît utilul, cit și tehnica, atît dreptul, cit și realizările politico-statale“ (p. 266).

Luînd cultura într-o accepție legată de scris, de școală, de probă măsurabilă, autorul nu uită să-și adapteze viziunea conform întregului flux istoric: „deși noi considerăm această cultură ca prima treaptă a culturii românești, este cu mult mai mult, conținînd elemente care dovedesc că ea nu începe, ci continuă o cultură mai veche“ (p. 267). Dacă ne-am permis, mai sus, să vorbim de o pedagogie a începuturilor, ne vom gîndi și la o pedagogie a continuității. Oricum, grație unui virtual consens empiric vom conchide, pentru începuturi și pentru continuările lor: „înserînd toate aceste date istorice și reflectînd asupra lor, cititorul este angajat în mod logic cel puțin la o dublă constatare: în primul rînd, la acceptarea ideii despre vitalitatea spiritului poporului român, în care se reflectă o mare curiozitate de a cunoaște și de a învăța, o dispoziție pentru idei și progres: în al doilea rînd, observînd direcția lui de orientare — spre lectura marilor autori și opere — conchide că poporul român dădea dovadă de spirit de pătrundere și de dispoziție de a aborda idei și probleme mari“ (p. 267—268).

Nu întîrziem acum asupra aspectelor concrete abordate de Ștefan Bărsănescu — acestea sînt, poate, amendabile, ici-colo, de către istoricii medievali și diferiților perioade românești — dar ceea ce se impune este, pe lîngă o contribuție istorică, o excelentă carte de pedagogie. Ambitiile autorului este, în exclusivitate, de a instrui, a instrui prin istoria începuturilor noastre culturale.

GH. ANCA

Printre problemele majore ce se pun în fața învățămîntului și pedagogiei românești și care își așteaptă o soluționare, atât din punct de vedere teoretic, cât mai ales aplicativ, considerăm că poate fi amintită și aceea a conducerii pedagogice a școlii.

Asistăm cu toții la apariția și dezvoltarea unei noi științe și anume știința conducerii, care și-a găsit pînă în prezent o largă aplicare, îndeosebi în domeniul economiei. În ceea ce privește organizarea și conducerea științifică a școlii, cercetările se află încă într-o stare incipientă. În literatura pedagogică de peste hotare au apărut mai multe lucrări referitoare la conducerea școlii, în majoritatea cazurilor avînd un caracter aplicativ.

Experiența arată că principiile și metodele conducerii științifice din economie nu pot fi transpuse în mod identic în viața școlii. Este vorba de două sectoare de activitate cu un specific total diferit. În producția materială efectul unei măsuri sau alta se poate vedea și evalua la scurt timp după luarea deciziei, cită vreme în problemele de învățămînt și de educație este nevoie, uneori, de ani întregi.

Cercetările ce se întreprind în prezent pe plan mondial în direcția elaborării unei teorii a conducerii științifice a școlii sînt îngreuiate și de faptul că punctele de vedere referitoare la locul și rolul directorului în viața școlii diferă de la o țară la alta. Unele sisteme de învățămînt îi acordă directorului numai un rol de îndrumător, de sfătuitor al muncii profesorilor, altele vîd în persoana directorului un fel de funcționar administrativ care ar avea ca principală îndatorire latura gospodărească a școlii.

Dificultățile ivite în evidențierea acestor trăsături ale conducerii școlii care sînt de natură să îi distingă pe conducători de cei conduși au reorientat cercetările în direcția descrierii modului în care se comportă conducătorii și evaluarea eficacității comportamentului lor prin raportarea la anumite criterii de performanță. În această idee se vorbește astăzi foarte mult despre „climatul organizațional al școlii”, climat determinat de modul de comportare al directorului și de stilul său de muncă. În funcție de aceste climate organizaționale se încearcă a se diferenția conducătorii de școli între ei și a se defini conducătorii eficienți.

➤ În același timp, se pot întîlni orientări care emit ideea profesionalizării conducerii, cu alte cuvinte să existe directori de profesie, care nu trebuie neapărat să fi fost anterior profesori, ci oameni cu studii superioare ce și-au însușit știința conducerii. O asemenea măsură se pare că începe să prindă viață în unitățile economice.

Ar fi greu, cel puțin în condițiile actuale, să acceptăm un director de școală care nu are o experiență de predare la clasă, ci numai o pregătire în domeniul organizării și conducerii școlii, un organizator de învățămînt. Dacă într-o întreprindere complet automatizată, în care specialiștii îndeplinesc numai o

EXISTĂ O TEORIE A CONDUCERII ȘCOLII?

funcție de supraveghere și control cu ajutorul unor aparate și dispozitive, ar fi potrivit un astfel de conducător, în școală noi înțelegem prin conducător și un îndrumător al activității profesorilor, un sfătuitor în alegerea celor mai potrivite metode și mijloace pentru buna reușită a lecțiilor. Directorul de școală în concepția noastră trebuie să fie, în primul rînd, un distins profesor, ale cărui aptitudini și calități profesionale și morale sînt însă mult mai dezvoltate și în parte diferite de cele ale unui profesor.

Experiența socială arată că ori de cîte ori este vorba de o activitate organizată, aceasta presupune, cu necesitate, o conducere. O conducere este necesară ori de cîte ori este vorba de o activitate colectivă, de disciplină și ordine, ori de cîte ori munca în grup se îndreaptă spre atingerea unui scop. Pedagogul canadian E. Miklos¹⁾ definește conducerea ca fiind totalitatea proceselor prin intermediul cărora resursele materiale și umane specifice devin utilizabile și eficiente în realizarea unei acțiuni dinainte stabilite.

Un alt mod de concepere și analiză a procesului de conducere îl întîlnim la pedagogul american Hemphill²⁾, după părerea căruia conducerea ar fi procesul de facilitare al soluționării problemelor grupului. Prin urmare, procesul de conducere ar cuprinde complexul relațiilor interpersonale dintre membrii grupului, care le influențează comportamentul. Noțiunea de conducere ar fi după Hemphill un compus al elementelor *putere, autoritate și influență*.

Un alt punct de vedere, care se deosebește în bună măsură de părerea lui E. Miklos și Hemphill, este al pedagogului german Tihmm³⁾. Acesta consideră conducerea ca o *categorie generală și principală a științei administrației* și o folosește în sensul *reglementării relațiilor sociale dintre oameni, a vieții în colectiv, dar mai ales în producție*. Conducerea, după părerea lui Tihmm, are sarcina de a pregăti în mod conștient acțiunile oamenilor, de a le coordona, de a le dirija și de a le arăta calea și direcția necesară pentru atingerea scopurilor fixate.

Potrivit acestei concepții, procesul de conducere ar parcurge șase trepte: *diagnoza* (analiză, informare și apreciere), *prognoza*, *planificarea*, *decizia*, *organizarea*, *controlul și cercetarea*.

Una dintre cele mai importante lucrări, la ora actuală, în domeniul conducerii școlii este a lui Andrew W. Halpin, profesor la Universitatea din Wa-

shington, intitulată „Teorie și cercetare în administrație”⁴⁾.

Analizînd problema conducerii, Halpin este de părere că, indiferent dacă este vorba de învățămînt, industrie sau administrație publică, avem de-a face cu o activitate omenească care implică cel puțin patru laturi componente:

Sarcina — se referă la scopul sau misiunea organizației sau instituției, care face obiectul conducerii.

Organizația formală — este definită ca un grup social al cărui membri se diferențiază între ei în funcție de răspunderea ce le revine în îndeplinirea sarcinilor care stau în fața grupului.

Grupul de lucru — în condițiile școlii, acesta este compus din director și profesori.

Conducătorul — este unul din membrii organizației căruia i s-a încredințat răspunderea activității acesteia.

Dintre cele patru laturi componente ale procesului conducerii, Halpin acordă atenția principală, așa cum este și firesc, conducătorului organizației. În legătură cu rolul și comportamentul conducătorului, își va expune întreaga sa concepție cu privire la conducerea școlii.

Halpin evidențiază faptul, demonstrat de experiență, că, în general, conducătorii duc cu ei un stil personal de conducere de la o organizație la alta și că această predicție pentru un stil de conducere influențează modul cum vede conducătorul problemele instituției încredințate să o conducă.

Halpin și alți pedagogi americani, ca Hemphill, Gibb, Stogdill, fac distincție între „comportamentul conducătorului” și „conducerea”, ei înclină pentru noțiunea comportament al conducătorului. După părerea acestora, noțiunea de „conducere” ar presupune existența unei anumite capacități cu privire la acțiunea de conducere, că indivizii s-ar deosebi între ei sub raportul capacității de conducere, că acest potențial ar fi determinat, prealabil, de factori intrinseci, existenți în personalitate.

Termenul de „comportament al conducătorului” nu ar sugera că acesta ar fi determinat în vreun fel prin naștere. Comportamentul poate fi observat, descris și modificat prin pregătire corespunzătoare, cită vreme noțiunea de „conducere” implică un nivel fix de aptitudini și pune problema alegerii personalului de conducere prin selecție și nu prin pregătire.

După părerea noastră, cele două noțiuni „conducere” și „comportamentul

conducătorului” nu trebuie văzute în raporturi exclusiviste, deoarece ambele noțiuni se referă la procesul conducerii, cu deosebirea că noțiunea de „comportament al conducătorului” are o sferă mai restrînsă decît noțiunea de „conducere”. Dacă ar fi să-l apreciem pe director numai după modul în care îl vîd membrii colectivului său, am putea să greșim, să tragem concluzii unilaterale.

Fără a minimaliza cu nimic importanța și utilitatea științei conducerii, necesitatea cunoașterii și aplicării ei de către director, noi considerăm că reușita conducerii unei școli este influențată și de anumite însușiri ale personalității conducătorului, cum ar fi de exemplu: inteligența, spiritul de inițiativă, spiritul organizatoric, capacitatea de cuprindere a problemelor ș.a.

Am înfățișat mai multe poziții în legătură cu teoria conducerii și părțile componente ale acesteia.

Privind în ansamblu studiile întreprinse pînă la ora actuală în problema conducerii școlii, se constată că încă nu s-a ajuns la elaborarea unei teorii cuprinzătoare în acest domeniu de activitate.

Conducerea, după părerea noastră, nu poate fi altceva decît o influență organizată și planificată pe care conducătorul o exercită asupra membrilor colectivului atît prin hotărîrile pe care le ia, cit și prin felul său personal de a se comporta față de membrii colectivului în vederea realizării sarcinilor puse de către societate în fața școlii.

Ținînd seama de cele de mai sus, noi considerăm că în procesul de conducere al școlii se pot desluși, mai mult sau mai puțin clar, următoarele funcții esențiale ale conducerii: *analiza, planificarea, organizarea, coordonarea, controlul, îndrumarea, studierea și generalizarea experienței pozitive.*

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

¹⁾ E. Miklos: The principal as administrator. The 1968 Alberta principals' leadership course. Edited by D.A. Mackay. Edmonton, 1968.

²⁾ Hemphill, David H.: What is leadership. In: The Canadian Administrator, vol. VIII, nr. 2, nov. 1968, p. 5-8.

³⁾ Tihmm W.: Philosophische Aspekte der sozialistischen Leitungswissenschaft. In: Deutsche Zeitschrift für Philosophie, Berlin, 1966, nr. 6, p. 654-666.

⁴⁾ Halpin, Andrew W.: Theory and research in Administration. London-New York, Collier — Macmillan, 1966, XVI + 352 p.

ÎN
PRIM
PLAN

Finalizări înaintea unei verificări fundamentale

Ultima „tușă” a profesorului în desăvîrșirea opereii sale formative poate avea o deosebită valoare de clarificare și decantare. Mă refer, în cazul viitorilor absolvenți de liceu, la partea finală a pregătirii examenului de bacalaureat și a concursurilor de admitere în facultăți și în școlile postliceale, prin consultații care să sublinieze, o dată în plus, problemele esențiale, să-l familiarizeze în cit mai mare măsură pe candidat cu stilul și modalitățile de examinare.

Situînd la baza discuțiilor din orele de consultații la fizică întărirea legăturilor între fenomenele studiate la diferitele capitole, grupate în jurul unor idei de largă respirație cum sînt, de pildă, legile de conservare în fizică, energia și transformările ei, fenomene periodice în fizică, radiațiile, dezvoltarea cunoștințelor despre structura materiei, mișcarea dezordonată a moleculelor și fenomenele determinate de această mișcare, cîmpurile fizice și fenomenele legate de ele etc., se realizează conexiunea necesară a unor fenomene, se sondează adîncimea gândirii științifice a elevilor, valențele concepțiilor lor materialist-dialectice aducîndu-se ultimele clarificări și eliminîndu-se chiar în această fază unele confuzii.

Răspunzînd întrebărilor privind anumite probleme încă neclare candidaților — mai ales în cazul interferării unor cunoștințe — consultațiile pot

contribui la realizarea mai deplină a transferului operativ al cunoștințelor dobîndite într-un domeniu, la relevarea de noi legături între cunoștințe. Accentul va cădea, desigur, pe sistemul unitar de cunoștințe, pe tezele, principiile, legile sau teoriile fundamentale, pe întărirea capacității de formulare a unor concluzii generalizatoare.

Particularitățile de vîrstă ale absolvenților de liceu, nivelul de dezvoltare al gândirii lor, cunoștințele de fizică și de matematică dobîndite ne permit acum să facem ultimele finisări ale studiului cantitativ al fenomenelor, subliniînd latura explicativă ale acestora.

Să nu uităm faptul că, în momentul predării unor cunoștințe de fizică, studierea fenomenelor s-a îndreptat adesea în mai mare măsură spre latura fenomenologică, descriptivă a proceselor fizice. În unele cazuri nu a fost posibil să se urmeze un raționament matematic riguros, deoarece în etapa respectivă a predării cunoștințelor elevii încă nu posedau cunoștințe de matematică necesare efectuării calculelor. Desigur, recapitularea a fost organizată la un nivel, la care, aplicînd un aparat matematic corespunzător problemelor de rezolvat prin studierea cantitativă a fenomenelor, se întregesc cunoștințele anterior dobîndite de elevi. Acum însă, la consultații vom accentua mai mult asupra faptului că modelele generale constituie verigi intuitive între fenomen și teorie și permit înțelegerea fenomenelor particulare prin transferul unor proprietăți și mărimi ale modelului cazurilor concrete. Astfel, de pildă, construînd modelul general al propagării oscilațiilor și plecînd de la ecuația de propagare a undelor care descrie sub formă matematică fenomenul de propagare a undelor independent de mărimea care oscilează și de mediul în care are loc propagarea oscilațiilor, se asigură capacitatea elevilor de a explica fenomenele periodice în acustică, optică, electricitate. Mărimile care se transferă în acest caz sînt mărimile caracteristice mișcării oscilatorii armonice (elongația, perioada, lungimea de undă), iar proprietățile prin-

cipale transferate sînt periodicitatea în timp și în spațiu a mișcării. Consultațiile ne permit să atragem încă o dată atenția elevilor asupra ponderii unor asemenea modele în ansamblul unităților care le vor fi verificate.

Studiînd diferitele capitole ale fizicii, elevii și-au însușit cunoștințe care au un grad de generalitate diferit. De exemplu, legile cinematice ale mișcărilor, cum sînt mișcarea rectilinie uniformă, mișcarea uniform variată, mișcarea circulară, mișcarea oscilatorie armonică, cu toate că descriu cazuri particulare de mișcări au un caracter relativ general. Aceste legi pot fi încadrate însă într-o schemă mai generală în care accelerația apare ca derivată a II-a a vitezei în funcție de timp. De asemenea dinamica punctului material primește o exprimare generală în ecuațiile mișcării, iar expresia lucrului mecanic sub forma produsului scalar cuprinde un număr mare de cazuri concrete de efectuare a lucrului mecanic, independent de natura forței. Consultațiile finale constituie un ultim prilej pentru a se conduce raționamentul elevilor spre asemenea scheme cu un grad de generalitate mai mare.

Îndreptînd atenția lor spre generalizare, spre formularea unor propoziții, legi, teorii de valabilitate generală prin studierea faptelor fizice individuale, putem găsi la aceste ore momente pentru dirijarea mișcării inverse a gândirii lor, punîndu-i în situații de a folosi legile, teoriile fizice cu un anumit grad de generalitate pentru deducerea altor legi cu un grad de generalitate inferior sau pentru explicarea proceselor fizice individuale.

Această ultimă sistematizare și adîncire a cunoștințelor elevilor poate contribui într-o măsură, de loc neglijabilă, la stabilizarea și echilibrarea gândirii creatoare a elevilor, la mobilizarea întregii lor capacități de a opera în cadrul examenului de bacalaureat și a concursurilor la care se vor prezenta ulterior cu un sistem unitar de cunoștințe fizice, în vederea rezolvării problemelor teoretice și practice ce le vor fi propuse la această disciplină.

Conf. ARCADIE SZANTO
Cluj

**ACEȘTI
30
de mii...**

**Prima promoție de absolvenți
ai școlii generale de 10 ani**

Peste câteva zile, 30 de mii de tineri încheie cursurile clasei a X-a a școlii generale. Ei, acești 30 de mii, reprezintă prima promoție pe care o dă învățământul nostru de 10 ani, prima serie de absolvenți care a beneficiat de un plus de cunoștințe, de pregătire pentru muncă, pentru viață. Cei doi ani au însemnat mai multă fizică, chimie și matematică și, mai ales, au însemnat o mai strinsă, mai organizată legătură cu activitatea tehnico-productivă.

În multe școli, frecventarea clasei a IX-a și a X-a a oferit elevilor posibilitatea nu numai de a opta pentru o profesie, dar și de a dobândi cunoștințe de bază ale profesiei respective, deprinderi necesare practicării ei. S-au creat în școlile generale de 10 ani, în ultima vreme, multe ateliere, unele adevărate uzine în miniatură unde, conduși de profesori-măști pricepuți, elevii și-au însușit deprinderi de muncă, tainele meseriei alese, lucrind efectiv și realizând obiecte utile, piese și aparate în stare de funcționare.

Ce perspective se deschid, acum, în fața celor 30 000 de absolvenți ai școlii generale de 10 ani? Anticipând lucrurile, acestea ar fi, în câteva cuvinte, următoarele: examen de diferență la liceul de cultură generală sau de specialitate (cu condiția ca elevul să nu depășească vârsta de 17 ani până la 31. XII a anului curent) — promovarea acestor examene echivalând cu promovarea clasei respective chiar dacă, nefiind locuri, nu intră în liceu; absolvenții școlii generale de 10 ani mai pot intra, prin concurs de admitere, în școli profesionale sau pot face ucenicie la locul de muncă, dacă nu depășesc 18 ani. Cei care au 18 ani se pot califica prin cursurile ce se organizează în acest scop în întreprinderi, muncind direct în producție. Acestea ar fi, după cum spunem, posibilitățile pe care le au absolvenții școlii de 10 ani. Dar practic, care este situația? Stau lucrurile așa de simplu cum ar părea? Pot fi folosite concret toate posibilitățile de care aminteam mai sus? Pentru a afla răspuns unor atare întrebări, am întreprins un raid-anchetă în câteva școli din județele Dimbovița și Argeș.

Condiția particulară a fetelor

Prima oprire, la Titu. În cadrul Liceului din localitate funcționează și școala generală de zece ani. Adresăm profesorului Constantin Tănăsescu, directorul liceului, o primă întrebare:

— Cîți elevi vor absolvi clasa a X-a a școlii generale?

— Mai precis, „cite eleve”. 27. În clasa a X-a nu avem elevi pentru că băieții care n-au intrat în liceu s-au orientat către școli profesionale, încă de la absolvirea clasei a VIII-a.

— Și fetele?

— Numărul școlilor profesionale în care se studiază meserii cu profil feminin este foarte limitat.

— Ce profil a avut pregătirea lor tehnico-productivă?

— De croitorie. Anul trecut au făcut practică în atelierele cooperativei „Deservirea” din localitate. Dar n-a fost o treabă prea serioasă. Neavînd răspunderea pregătirii lor, muncitoarele pe lângă care au fost repartizate le foloseau mai mult la corvezi, la munci necalificate. Anul acesta, am procurat trei mașini de cusut, ne-am făcut un atelier propriu și pot să spun că au învățat ceva.

— Ce vor face elevele dv. după absolvirea școlii?

— Unele vor da examen la școala profesională de pe lângă Fabrica de confecții din București, iar altele la școala profesională sanitară din Tîrgoviște. Consider binevenită măsura de a se fi redus durata școlarizării în învățământul profesional pentru absolvenții școlii de 10 ani. Ar fi însă cred binevenit ca, pe lângă aceasta, să se adauge și alte facilități legate de admitere. N-ar fi rău dacă examenul de admitere s-ar reduce doar la o probă de aptitudini.

Deocamdată, situația se prezintă relativ bine, deși nu prea vedem ce legătură are croitoria cu școala sanitară pe care vor s-o urmeze aceste fete. Dar, mă rog! Să vedem ce se întâmplă și în alte părți.

Un viitor nu tocmai clar

Școala generală nr. 3 din Găiești. În materia de populație școlară, fenome-

nul e identic. Clasa a X-a este constituită în exclusivitate din fete.

— Viitorul profesional al acestor eleve, ne declară din capul locului profesorul Ștefan Popescu, dirigintele clasei a X-a, nu este, deocamdată, prea clar.

— Ce fel de pregătire tehnico-productivă au primit?

— Au lucrat pe lângă strungarii de la „Uzina de piese de schimb din Găiești”.

— Ce vor face elevele după ce vor termina școala?

— Cîteva speră să fie angajate în uzină, la secția de bobinaj. Majoritatea vor da examen de admitere la școala profesională sanitară din Tîrgoviște.

(Din nou școala sanitară!)

— Și cele care nu vor reuși?

O strîngere din umeri ține loc de răspuns.

— Totuși, fiecare va trebui să-și găsească o îndeletnicire.

— E o problemă destul de delicată. Pe raza localității și a județului nostru nu se prea găsește plasament pentru forța de muncă feminină.

— Cum apreciați pregătirea lor școlară?

— În general, pozitiv. Multe dintre ele pot concura, ca pregătire, cu colegile lor din clasele corespunzătoare ale liceului.

Reținînd din această convorbire, mai cu seamă ideea dificultăților pe care le implică plasarea fetelor în producție, solicităm o confirmare de la președintele Consiliului popular local, Victor Moșteanu și o primim.

— Este adevărat, ne declară V. Moșteanu. Avem excedent de forță de muncă feminină datorită specificului economic al județului nostru unde s-au dezvoltat, de preferință, obiective ale industriei grele. Bărbați putem plasa oricîți, dar cu femeile e mai complicat.

Nu ne putem permite să facem investigații sociologice și economice mai aprofundate, dar ne întrebăm dacă posibilitățile de plasare a elevelor sînt într-adevăr atît de limitate. Și pentru a da un singur exemplu, amintim că în Găiești a luat ființă nu de mult Fabrica de frigidere, care se află în continuă dezvoltare.

Microsondaj semnificativ

Intrăm la clasa a X-a de la Școala generală din Leordeni. Iarăși, numai fete. Vrem să aflăm chiar de la ele ce vor face după absolvirea școlii. Consemnăm cîteva dintre răspunsurile lor: „Am învățat ceva croitorie și menaj, dar vreau să învăț meseria de bobinatoare”. „N-am învățat în școală o meserie. Vreau să urmez o școală profesională de chimie”. „Nu continui ce-am făcut în școală. Urmez o școală sanitară”. „Mă voi califica la locul de muncă la întreprinderea «Argeșana» din Pitești”. „Nu știu ce voi face”. „Nu m-am hotărît ce drum voi lua” etc.

În câteva cuvinte, dintr-o clasă de aproape 30 de fete care doi ani de zile au efectuat cîteva zeci de ore de croitorie, nici una nu va lucra în meseria pentru care s-a pregătit. Opțiunile lor — după cum reiese din scurtul nostru sondaj — sînt cu totul diferite. Grupate, ele se referă la meseria de bobinatoare (cele mai multe fete visează această meserie), la cea de filatoare și la cea de soră medicală. Două sau trei au indicat liceul.

Cîteva concluzii pe marginea acestui micro-sondaj. Mai întîi, școala n-a ținut seama, atunci cînd a creat clasa a IX-a, de doleanțele și opțiunile elevelor, profilînd-o pe ce a fost mai ușor, mai comod: croitorie și menaj. Cînd mai mult de jumătate din fetele unei clase alege meseria de bobinatoare, este limpede că nu croitorie trebuiau să învețe doi ani de zile. Apoi, așa cum au afirmat absolventele, nici acum școala nu le sprijină destul în alegerea unei profesii (deruta onora sau neputința altora de a indica o meserie, confirmă acest lucru).

Este de subliniat, în același timp, faptul că pregătirea tehnico-productivă într-o direcție unică nu poate să corespundă diversității de înclinații și preferințe ale elevilor. O atare diversitate obligă, implicit, la diversificarea pregătirii tehnico-productive, însăși.

Și, din păcate, nu este numai situația absolvenților de la școala din Leordeni.

Cînd practica e o gratuitate

Următorul dialog are loc la Școala generală de 10 ani din comuna Priboieni, județul Argeș. Interlocutor, directorul școlii, profesorul Victor Popescu.

— În ce constă pregătirea tehnico-productivă a elevilor dv. din ultimele clase?

— Lucrează pe terenurile C.A.P.-ului din Priboieni și pe lotul școlar.

— Cîți dintre elevii clasei a X-a și-au propus să lucreze în agricultură?

— Niciunul.

— Le cunoașteți proiectele de viitor?

— Da. Unii vor merge la Școala profesională de micromotoare din Pitești, alții la Școala profesională de chimie din Pitești. Majoritatea elevelor, la Școala profesională sanitară din Tîrgoviște.

Se pare că în școlile de pe itinerarul acestui raid-anchetă, școala profesională din Tîrgoviște a declanșat o adevărată psihoză. Continuăm convorbirea.

— Din cîte se vede, practica în agricultură n-a fost decît o gratuitate.

Iarăși mișcarea umerilor ține loc de răspuns.

— Cooperativa agricolă din comuna dv. ar avea nevoie de tehnicieni?

— Desigur. Numai că în județul nostru, nu sînt decît două școli profesio-

Ancheta

noastră

nale cu profil agricol la care nu intenționează să meargă nici un elev.

Încontestabil această primă etapă parcursă de învățământul nostru de 10 ani constituie o experiență care trebuie studiată cu toată atenția și răspunderea, analizată pe toate laturile, în toate implicațiile sale.

Atît din cele afirmate de cadrele didactice, de părinții și de elevii cu care am discutat cu prilejul acestui raid-anchetă cit și din constatările făcute anterior reiese că prima răspundere în pregătirea profesională, practică, a absolventului o are școala. Stabilirea profilului pregătirii tehnico-productive a elevilor claselor a IX-a pe baza unor criterii judicioase care să țină neapărat seama de opțiunile elevilor, de aptitudinile lor și, în același timp, de specificul economic al orașului, satului sau județului respectiv, de condițiile existente pentru instruirea practică, de posibilitățile de asimilare în producție a viitorilor absolvenți sînt cerințe fără de care nu se pot concepe rezultate bune.

Se impune, de asemenea, elaborarea unui sistem care să valorifice mai eficient cei doi ani de învățură și de muncă în plus pe care-i presupune școala de 10 ani. Ne gîndim, în primul rînd, la statuarea unor posibilități noi diverse pentru absolvenți. La modalități care să ateste pregătirea lor completă și complexă, să le asigure, chiar să le legitimeze drepturile.

S-au făcut în acest sens o serie de propuneri interesante, demne de luat în seamă. S-a subliniat, cum arătam și mai sus, necesitatea ca pe diploma absolventului celor 10 clase să fie specificată și profesia ale cărei cunoștințe de bază și le-a însușit în școală. În ceea ce privește posibilitatea de intrare în școlile profesionale s-a sugerat faptul că ar fi bine ca absolvenții, dînd fiind pregătirea tehnică prealabilă, să nu mai treacă prin concurs de admitere, ci să fie supuși doar unui test de verificare a aptitudinilor și cunoștințelor.

Ținînd seama de faptul că este o etapă de început care are o inerentă tentă experimentală, Ministerul Învățămîntului a primit cu deosebită sollicitudine și interes propunerile și sugestiile făcute de cadrele didactice, în ultimele luni, supunînd spre discuție specialiștilor, tuturor factorilor interesați, atît programele, manualele, planurile de învățămînt ale celor două clase, cit și perspectivele de asimilare în producție pe care le au absolvenții. S-a ajuns astfel, printre altele, la măsura ca, începînd cu anul școlar viitor, să se scurteze durata de școlarizare pentru învățarea unei meserii, absolvenții școlii de 10 ani avînd astfel un prim avantaj față de cei ce au absolvit opt clase.

Anii următori vor aduce, sîntem convinși, noi măsuri, noi reglementări care vor duce nu numai la generalizarea învățămîntului de 10 ani, ci și la consolidarea, la perfecționarea sa.

MONICA ROBEA
OCTAVIAN BUZESCU

Ancheta
noastră

În cadrul plenarei s-a aprobat reorganizarea actualei Uniuni a sindicatelor din instituțiile de învățământ, cultură, presă și poliografie.

După cum s-a relatat pe larg în presa cotidiană, în zilele de 26 și 27 mai a.e. a avut loc ședința plenară a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor. Plenara a dezbătut proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1971—1975. Exprimiind hotărârile tuturor oamenilor muncii organizați în sindicate, plenara a aprobat în unanimitate proiectul planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale, care urmează a fi supus legiferării de către Marea Adunare Națională și a apreciat că prevederile sale corespund întru totul intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, fiind o expresie a politicii consecvente a Partidului Comunist Român, de valorificare superioară a tuturor resurselor materiale ale economiei naționale și a energiilor creatoare ale poporului nostru.

Pe informării prezentate de Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R., plenara a dezbătut activitatea depusă de sindicate pentru realizarea planului de stat pe primele 4 luni ale anului și a adoptat măsuri cu privire la sarcinile ce revin sindicatelor pentru îndeplinirea planului de stat și a an-

gajamentelor pe anul 1971 și pentru pregătirea condițiilor în vederea realizării planului de stat pe anul 1972. În continuare, plenara a analizat situația accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale și a adoptat hotărâri corespunzătoare.

În lumina hotărârilor Congresului U.G.S.R. cu privire la îmbunătățirea activității organizatorice a sindicatelor, plenara Consiliului Central al U.G.S.R. a aprobat ca din actuala Uniune a sindicatelor din instituțiile de învățământ, cultură, presă și poliografie, să se constituie următoarele Uniuni:

Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățământ și cultură;

Uniunea sindicatelor din întreprinderile poligrafice, din presă și edituri.

De asemenea, pe baza prevederilor Statutului Uniunii Generale a Sindicatelor din România, plenara a procedat la constituirea Consiliilor și Comisiilor Consiliului Central al U.G.S.R.

În încheierea lucrărilor plenarei a luat cuvântul tovarășul Virgil Trofin, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului

● Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățământ și cultură;

● Uniunea sindicatelor din întreprinderile poligrafice, din presă și edituri.

Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Vorbitorul s-a referit pe larg la contribuția sindicatelor la realizarea marilor sarcini ce se ridică în opera de lăurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în patria noastră. În continuare, tovarășul Virgil Trofin a subliniat necesitatea ca fiecare organizație sindicală, în lumina atribuțiilor ce îi revin și a autonomiei de care dispune, să manifeste mai multă inițiativă în îndeplinirea atribuțiilor pe care le are.

Este necesar ca toate organizațiile sindicale să acorde o deosebită atenție educării oamenilor muncii în spiritul înțelegerii profunde a politicii partidului nostru, să contribuie în mai mare măsură la dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii. Ținând seama de importanța acestui domeniu de activitate al sindicatelor, Comitetul Executiv — a arătat tovarășul Virgil Trofin — consideră necesar ca în următoarea plenară a Consiliului Central al U.G.S.R. să se analizeze munca cultural-educativă desfășurată de sindicate și să se stabilească măsurile care se impun pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu.

CHIMIA — priorități și reconsiderări

(Urmare din pag. 1-a)

ceea a cadrelor didactice căci, în această privință, se menține pe deplin valabilă învățătura filozofului din antichitate: omul este măsura tuturor lucrurilor. Dacă n-ai cadre bune, poți să întocmești programele cele mai adecvate, să editezi manuale admirabile, să asiguri circuite de televiziune școlară și totuși rezultatele să fie mediocre sau chiar slabe. Ne trebuie, deci, profesori de calitate, iar aceștia se formează greu, dar mai ales se întrețin foarte greu. Motivele care creează în prezent pericolul descalficării sînt cunoscute. Dacă se lasă hărțuit de multiple probleme secundare și nu mai citește nu mai ascultă nimic interesant, încetul cu încetul, profesorul se goleşte de cunoștințe și mai ales de preocupări și aspirații, rămînînd sclavul reacțiilor exterioare imediate.

Funcționează de mai multă vreme cursuri de perfecționare, s-a promulgat o lege care instituționalizează un cadru largit pentru perfecționare și reciclare. Mai avem însă de străbătut un drum lung pînă îi vom putea cuprinde, la perioade de cîteva ani, pe toți profesorii la asemenea cursuri. Chiar atunci cînd îi vom cuprinde, problema nu va fi integral rezolvată. Cel puțin la fel de importantă este autoperfecționarea în perioada dintre cursuri. Or, pentru aceasta, este necesară o substanță de bază care liosește încă din școli — cărțile. Profesorii n-au cărți de actualitate pentru specialitatea lor. N-ar fi bine ca toate cărțile de învățământ superior care, apar, să fie date și pentru înzestrarea bibliotecilor școlilor de cultură generală? Apare o carte de matematică, de fizică, de chimie, un curs universitar, să fie puse și la dispoziția cadrelor didactice din școli pentru că este o lege binecunoscută bibliotecilor: dacă apropii cartea de cititor, se apropie și el de carte, dacă nu-i dai carte, n-are parte...

Încă o problemă în legătură cu formația corpului didactic. Școala obligatorie din România, ca de altfel de pe tot globul, va deveni în curînd de 12 ani. Se va ajunge implicit și la un personal didactic cu formație unică, pregătit într-un singur mod. Deci, în perspectiva acestui viitor apropiat, ar trebui de pe acum să introducem măsurile corespunzătoare.

Așadar: coordonarea planurilor și programelor, pe de o parte, îmbogățirea programelor cu unele cunoștințe și refacerea structurii pentru a încăpea totul într-un sistem organizat și armonizat sub o unitate de concepție — și strîns legat de acestea — manuale elaborate în condiții de concurs — laboratoare bine înzestrate, amplificarea mijloacelor auxiliare de învățat și, în sfîrșit, multă atenție cadrelor didactice. Acestea sînt, credem, prioritățile actuale ale învățămîntului chimiei și, fără îndoială, nu numai ale acestuia.

Simpozion județean

Săptămîna trecută la Arad s-a înregistrat prima manifestare din cadrul ediției din acest an a Simpozionului național al educatorilor, inițiat de Uniunea sindicatelor din învățământ și cultură în colaborare cu Ministerul Învățămîntului. După cum se știe, tema din acest an — „Educația prin muncă, pentru muncă, tehnică și producție” — este de o mare actualitate și importanță, suscitînd un larg interes din partea oamenilor școlii. O dovadă elocventă a acestui interes este și simpozionul de la Arad, care, în fața sa județeană, a reunit un mare număr de comunicări și referate pe această temă. În cele 14 secții au fost prezentate peste o sută de comunicări și referate oglîndind preocupările susținute în acest domeniu și, în bună parte, idei și propuneri judicioase izvorîte dintr-o bogată experiență didactică.

Al. I. V.

Valorificări editoriale

Printre modalitățile de lucru utilizate de comitetele sindicale de învățământ în scopul stimulării cercetării științifice și pedagogice, a activității de creație a corpului profesoral, în ultima vreme se afirmă și valorificările cu caracter editorial.

La timpul cuvenit, presa pedagogică a semnalat apariția unor culegeri de studii și articole înmănușate de Comitetul sindicatului învățămînt al municipiului Birlad sub titlul „Școala bîrlădeană”. Recent, același comitet sindical a editat, sub același titlu, o nouă culegere care vine să ne întărească certitudinea că acest gen de activitate are un real efect stimulator. Volumul se deschide, cu cîteva articole închinat aniversării a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, între care trebuie să cităm „50 de trepte pe scara istoriei”, „Cîteva considerații asupra începuturilor mișcării muncitorești în Birlad”, precum și „Presa muncitorească și socialistă bîrlădeană”. După o rubrică dedicată aniversării a 125 de ani de existență a Liceului nr. 2 din Birlad, în acest volum sînt inserate interesante studii cu caracter științific, pedagogic și metodic, crea-

ții literare și plastice semnate de profesori bîrlădeni.

O inițiativă similară a avut și sindicatul învățămînt din Ploiești care a editat, nu de mult, culegerea de studii, articole și creații ale cadrelor didactice din județul Prahova, intitulată „Slovă prahoveană”. În acest caz, remarcăm mai ales preocupările de cercetare pur științifică, reflectate de altfel cu preponderență în economia volumului. Sînt de menționat, între altele, studiile monografice dedicate revistei „Școala Prahovei” și școlilor vechi de pe teritoriul județului Prahova, precum și articolele cuprinse în cadrul rubricii „Dezbateri, preocupări științifice” („Considerații asupra stilului scrierilor lui C. Negruzzi”, „Un poet prahovean uitat — V. Podeanu”, „Descoperiri arheologice din mileniul I e.n.”, „Aspecte ale problematicii predării limbii latine” etc).

Foarte firesc, această culegere dedică o rubrică întreagă activității sindicale din școli. În cadrul ei sînt relatate aspecte din activitatea și experiența sindicatelor prahovene din învățămînt.

O. B.

Dezbateri profesionale

Comitetul sindicatului învățămînt din Iași, prin comisia sa profesională, a luat inițiativa organizării unor mese rotunde și dezbateri libere asupra unor teme de stringentă actualitate în practica școlară. Ultima manifestare de acest gen a avut ca temă „Integrarea socială a adolescenților”. Alte teme care s-au bucurat de o deosebită apreciere din partea cadrelor didactice s-au intitulat „Orientarea școlară și profesională”, „Conștiința de sine la adolescent”, „Relații interpersonale la adolescenți”. În realizarea acestor acțiuni, care fac parte dintr-un program mai larg al comitetului sindicatului privind perfecționarea profesională, o contribuție substanțială a fost adusă de cadrele didactice de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

GH. GOSAV
președintele

Sindicatului învățămînt-Iași

Educatorul

modernizarea
învățămîntului

Un volum cu lucrările

Simpozionului național

al educatorilor

Zilele acestea a apărut de sub tipar volumul care înmănușează referatele, comunicările și discuțiile care au avut loc la simpozionul național „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului” — organizat de Comitetul Uniunii sindicatelor din învățământ și cultură, împreună cu Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic și Uniunea societăților științifice ale cadrelor didactice — amplă acțiune care s-a înscris printre manifestările „Anului Internațional al Educației — 1970”.

În paginile volumului sînt prezente expunerile din plenara simpozionului, cele mai valoroase idei și opinii și cele mai interesante experiențe desprinse din cele 332 de referate și comunicări prezentate în secții, precum și concluziile colectivelor de coordonare a temelor.

În modul cum este prezentat, volumul reprezintă nu numai o trecere în revistă a lucrărilor simpozionului, ci și o imagine edificatoare a unei activități mult mai largi de studiu și cercetare la care au fost antrenați aproape 30 000 de profesori, învățători, educatori și cercetători din diferite domenii de activitate.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Reamintim și pe această cale cititorilor abonați la publicațiile „Gazeta învățămîntului” și „Colocvii” că în urma contopirii acestora, abonamentele plătite rîmîn valabile și pentru noua revistă „Tribuna școlii”. În consecință, abonații celor două publicații amintite vor primi „Tribuna școlii” pînă la echivalentul abonamentului plătit.

În același timp, invităm cititorii noștri să-și reînnoiască din timp abonamentele la „Tribuna școlii”.

Costul unui abonament:
pe 3 luni, 13 lei,
pe 6 luni, 26 lei

Preocupări actuale în îndrumarea și controlul învățămîntului englez

O funcție cu vechi tradiții în învățămîntul englez — peste 150 de ani — care a căpătat în ultimul deceniu valențe noi de conținut și o structură organizatorică corespunzătoare mutațiilor profunde din viața școlară este aceea de inspector al învățămîntului.

În cadrul Secretariatului de Stat pentru Învățămînt și Știință există un corp central de inspectori purtînd o denumire de veche tradiție, redusă la trei inițiale H.M.I. Acești inspectori controlează și îndrumază școlile din Anglia și Țara Galilor, iar învățămîntul din Scoția este îndrumat de Departamentul pentru Învățămînt și Știință al Scoției^{*)}. Corpul central de inspectori cuprinde — pentru un număr de aproximativ 400 000 de profesori titulari cîți există în Anglia și în Țara Galilor — 496 H.M.I. pentru Marea Britanie și 47 H.M.I. pentru Țara Galilor. Inspectorii din Anglia se află sub conducerea unui senior chief inspector și a 6 chief inspectors. Tot în rîndul cadrelor de conducere ale corpului central de inspectori se numără 53—60 staff inspectors — inspectori principali — și 10 inspectori divizionari care conduc activitatea dintr-un district geografic, ajutați de cîte doi inspectori generali, care au în grijă, fiecare, cîte 150 de școli. Pe plan local există 163 autorități teritoriale care dispun de aproximativ 7 inspectori fiecare.

Funcțiile inspectorilor. selecționarea și pregătirea lor

Printre atribuțiile și funcțiile corpului de inspectori din Marea Britanie, care cuprind, evident, obișnuitele sarcini de îndrumare și control, se desprind, în mod pregnant, rolul acestuia în inovarea conținutului și tehnicilor de predare, în planificarea și în acțiunile de optimizare a conducerii învățămîntului. Corpul de inspectori stabilește contacte nu numai cu profesori, ci și cu alte persoane care lucrează în probleme sociale, industriale și tehnologice. El acumulează informații și experiență pe care le furnizează celor care elaborează deciziile.

Inspectoratul are legături cu toate tipurile și gradele de școli și instituții educative: instituții preșcolare, școli primare, școli secundare — clasice, moderne, tehnice, școli publice (particulare), școli profesionale și colegii tehnice, școli speciale, colegii de instruire ulterioară pentru adulți etc. Inspectorii țin legătura cu guvernatorii provinciilor, cu directorii și cu autoritățile locale de educație reprezentînd Departamentul pe tot cuprinsul țării.

Inspectoratul dispune, în relațiile cu școlile și cu alte organisme, de o substanțială autonomie, de independență efectivă în luarea deciziilor, în stabilirea de măsuri privind educația elevilor; informațiile și îndrumările inspectoratului se bazează pe un mare număr de analize și concluzii ale diferiților inspectori. Inspectorii școlari răspund pentru activitatea lor în fața Secretarului de Stat pentru Educație și Știință, de la care primesc și instrucțiuni directe.

Din practica inspecției școlare în Anglia se desprind trei tipuri principale de inspecție:

a) Inspecția generală, care constă din controlul de ansamblu al unui grup de școli, colegii de educație și politehnice, colegii superioare sau instituții pentru educația adulților.

b) Inspecția de specialitate — consacrată unui obiect de învățămînt sau unei etape de educație (se extinde la toate obiectele cuprinse în planurile de învățămînt, la diferitele specialități ale învățămîntului profesional și tehnic, la educația preșcolară, educația adulților

s.a.). În ultimii ani, inspecția de specialitate acordă o mare atenție sprijinirii și îndrumării profesorilor în perioada de stagiatură. De asemenea, se realizează inspecții și rapoarte generale asupra învățămîntului din anumite zone și efectuează studii-anchetă pe teme speciale.

c) Inspecția de district realizează legătura cu autoritățile locale de educație și de administrație pentru soluționarea cerințelor vieții școlare.

În cele mai multe cazuri, aceste trei tipuri de inspecții se interferează în activitatea cotidiană a inspectoratului școlar. Așa, de exemplu, un inspector de district, pentru un oraș mare sau comitat, poate fi inspector general al unui număr de școli din acel ținut și poate fi ajutat în muncă de alți inspectori care — ei înșiși — sînt inspectori generali, răspunzînd fiecare de circa 150 de școli. El poate acționa și ca inspector de specialitate peste o zonă mult mai mare.

Inspectorii școlari sînt consilieri profesionali ai ministrului și sînt selecționați prin concurs. De regulă, inspectorii școlari sînt recrutați din rîndurile profesorilor cu practică la catedră, vîrsta medie fiind de circa 40 de ani. La selecționare și numire se au în vedere, de asemenea, capacitatea de receptivitate la nou, convingerile, temperamentul, autoritatea profesională și morală a candidaților. După numire, inspectorii acționează pe lîngă un inspector cu experiență pe baza unui program stabilit (perioada de stagiatură și instruire).

Activitatea inspectorilor în școli și institute

O mare parte din timpul de lucru al inspectorului este consacrată vizitelor în școli, institute, colegii, pentru a urmări atît predarea, cît și învățarea. Inspectorul pune accentul pe colaborare și evaluează autoritatea și pregătirea profesorilor.

Concluziile stabilite de inspector în urma vizitelor sînt discutate cu profesorii, cărora le comunică părerile la care a ajuns, le dă sugestii și sfaturi profesionale, îndrumări și consultații, inspectorul avînd poziția nu atît de „controlor“, cît de „consultant“, „consilier“, specialist care dă sfaturi și sugestii profesionale, el fiind model tipic pentru profesori, păstrînd relații amicale și de conlucrare sinceră cu aceștia, străduindu-se să le evalueze cît mai obiectiv activitatea și rezultatele.

Inspectorii verifică, în primul rînd, activitatea de ansamblu a școlilor și colegiilor și numai, în al doilea rînd, activitatea individuală a fiecărui profesor în clasă, laborator sau atelier. Inspectorului școlar i se cere să facă o veritabilă analiză științifică a situațiilor verificate, el nu are dreptul de a obliga pe profesorul inspectat să-și efectueze într-un anumit mod activitatea sa. Inspectorul trebuie să convingă pe cel inspectat a-

supra utilității și necesității folosirii anumitor metode și procedee, fundamentîndu-și evaluările și sfaturile pe argumente științifice.

Se practică frecvent și vizite de scurtă durată, cu caracter informativ, limitate la discuții cu directorii și profesorii, fără finalizarea observațiilor într-un raport scris. De asemenea, în ultimul timp, se folosesc, pe scară tot mai largă, controalele cu caracter anonim, această modalitate de a culege informații fiind cerută din ce în ce mai mult în planificarea și desfășurarea activității inspectoratului. Observațiile și aprecierile prilejuite de inspecție sînt valorificate pe diferite căi: îndrumări și sprijin, uneori chiar sub formă critică, profesorilor inspectați; cursuri scurte, în timpul vacanțelor, pentru informarea profesorilor, inspectorii colaborînd în acest scop cu lectorii și profesori din universități, colegii și școli.

Inspectorii de district au în grija lor îndrumarea consiliilor școlare, a organizațiilor de tineret și sportive, a institutelor serale ș.a. și reprezintă Departamentul în consiliile regionale, comitetele de învățămînt ale comisiilor profesionale, în comitetele de învățămînt ale ministerelor economice etc.

O deosebită atenție se acordă cunoașterii de către inspectori a desfășurării și rezultatelor cercetării științifice în domeniul educației, dezvoltării și folosirii tehnologiei învățămîntului.

Pentru planificarea și dezvoltarea învățămîntului există o echipă de inspectori care conlucrează strîns cu arhitecții și inginerii constructori ai Departamentului.

Inspectoratul îndeplinește și alte atribuții, cum ar fi: îndrumarea studiilor de management, a educației postșcolare pentru femei, a bibliotecilor, urmărirea construcțiilor școlare și a dotării cu echipament școlar, îndrumarea învățămîntului special, sprijinirea serviciilor pentru angajarea tineretului în producție, a serviciilor sociale pentru tineret.

Cu toate că inspectorii pot acționa numai în zone geografice și de învățămînt limitate, echipe H.M.I. se unesc și exercită un control multilateral al creșelor, școlilor primare, școlilor secundare și al instituțiilor de învățămînt pentru adulți, depășind adesea limitele geografice stabilite. Activitatea inspectorului capătă tot mai mult un caracter consultativ, atît pe plan național, cît și pe plan local.

Inspectorii școlari colaborează cu personalul care se ocupă de emisiunile educative la radio și televiziune, cu redacțiile ziarelor, publică articole, studii, recenzii, rezumate ale rapoartelor, concluziile unor anchete socio-pedagogice efectuate în grup. Ei nu au deosebită preocupare de a elabora cărți școlare (ca autori de manuale). Editează însă broșuri pentru uzul profesorilor (îndrumări de specialitate), rezumate pe teme de educație, indicații bibliografice ș.a.

POMPILIU VILCU
VASILE ROȘCA

„EDUCAȚIA

PERMANENTĂ“

Problema pregătirii omului contemporan pe întreg parcursul vieții sale active — începînd cu perfecționarea continuă, reciclarea și reconvertirea profesională și pînă la valențele timpului liber — constituie o preocupare centrală nu numai a factorilor de educație sau a cercurilor sociologice, ci un element definitoriu al progresului economic, social și cultural al societății.

Răspunzînd interesului manifestat de numerosi membri ai corpului didactic angajați în acțiunea amplă de educație permanentă ce se infăptuiește în țara noastră, prezentăm în cadrul rubricii „Bibliografie selectivă“ titlurile unor lucrări pe această temă. Volumele recomandate pot fi consultate la Biblioteca centrală pedagogică, cifrele înscrise între paranteze reprezintă cotele cărților respective în catalogul bibliotecii.

(...) Education des adultes et loisir dans l'Europe contemporaine. Documents de la Conférence organisée par la Commission Tchécoslovaque pour l'Unesco avec la participation de l'Unesco, à Prague du 29 mars au 6 avril 1965 (Educația adulților și timpul liber în Europa). Prague, f.e., 1965 116 p. (II 37 581).

(...) Educația adulților. Cercetare științifică și acțiune culturală. București, f.e., 1966, 477 p. (III 44 527).

★
Albert, Francisc: Dialog cu timpul liber. București. Editura politică, 1970, 277 p. Biblioteca de filosofie și sociologie (II 47 915).

★
(...) Education permanente, lifelong, integrated learning (Educația permanentă, învățarea integrată de-a lungul întregii vieți). In Education Panorama. Washington, 1968, nr. 2, 30 p., număr tematic. (P. II 2 101).

★
(...) L'éducation permanente (Educația permanentă). In: Les amis de Sévres, 1968, nr. 1, 95 p., număr tematic. (P. I 1 902)

★
(...) Wissenschaftlich-technischer Fortschritt und berufliche Weiterbildung (Progresul tehnico-științific și perfecționarea profesională). Berlin. Volk und Wissen, 1964, 59 p. (II 32 834).

★
Hartung, Henri: Pour une éducation permanente (Pentru o educație permanentă). Paris. Fayard, 1966, 232 p. Sciences et techniques humaines 413 43 307.

Cîmpul magnetic și materia

S-a constatat că un atom de hidrogen poate lua forma unui ac subțire. Această „metamorfoză“ a atomului are loc cînd se aplică un cîmp magnetic de ordinul unui miliard de oerstezi sau mai mult. În asemenea condiții, învelisurile electronice din atomi se reorganizează în întregime, intrucît interacțiunea electronilor cu cîmpul magnetic devine mai mare decît interacțiunea dintre ei și interacțiunea lor cu nucleul, fapt care explică alungirea ato-

mului de-a lungul cîmpului magnetic.

Atomii-ace interacționează puternic între ei, atrăgîndu-se și respingîndu-se. Ca urmare a acestei

prins aceste cercetări, consideră că experimentele în această direcție ar permite elucidarea mai detaliată a naturii stelelor neutroneice, deoarece cîmpuri magneti-

Microscop pentru învățămînt

Recent a fost prezentat la Londra microscopul electronic „Corinth 275“ al firmei „AEI Scientific Apparatus Ltd“. Acest microscop se distinge printr-o construcție complet nouă, care permite examinarea multilaterală a obiectelor și vizualizarea probelor pe un ecran mare, pătrat, ideal pentru învățămînt și demonstrații, deoarece profesorul poate prezenta în mod direct caracteristicile cele mai interesante ale obiectului. Domeniul total de mîrire al acestui microscop este de 100 000 de ori.

Breviar științifico-tehnic

acțiuni, se poate forma un cristal cu o temperatură colosală de topire de ordinul a milioane de grade Celsius. Acad. B. Kadomțev (U.R.S.S.), care a între-

ce, cu o putere fantastică în raport cu condițiile terestre, se întilnește, potrivit concepțiilor actuale, numai în asemenea stele.

*) — H.M.I. Today And Tomorrow. — Issued by the Department of Education and Science, Curzon Street 1970 — London W1. — Reports on Education, H. M. Inspectorate — 1967, Number 37. — Rapoarte ale delegațiilor care au studiat învățămîntul în Anglia.

Acest titlu mi se pare că acoperă bogatul conținut de idei al ultimei cărți a lui Mircea Malița „Aurul cenușiu” (Editura Dacia, Cluj, 1971). Metafora titlului, ca de altfel întreaga ținută intelectuală a cărții, dovedește cutezanță de cuget, stringență în argumentare, onestitate științifică, suplețe în abordarea problemelor și eleganță, uneori chiar grație în exprimare. Spre dumerirea cititorilor, subliniem că aurul cenușiu este gândirea omului, inteligența lui, spiritul său inventiv, — și de ce n-am spune-o? — geniul său creator, în strânsă relație cu substanța cenușie a creierului. Autorul — și este liber s-o facă — pune semnele egalității între aurul cenușiu și gândirea modernă. Ni se pare, că o asemenea circumscriere sau delimitare ar știrbi nițel viziunea globală, integralismul umanist a lui Mircea Malița. Căci — contrar celor scrise de autor la adresa filozofiei în general — avem convingerea, convingere formată în urma lecturii prezentelor eseuri, că Mircea Malița posedă câteva din calitățile majore ale celui ce se indelectnește cu „lubirea de înțelepciune”, precum: atitudine globală și unitară, criterii fundamentale de apreciere, scară de valori în care accentul axiologic apasă, e drept, pe înfăptuirea concretă, o constantă a spiritului său, care, în ultimă instanță, este expresia unei forma mentis, ce-l duce — dincolo de jocul caleidoscopic al eseurilor — la o gândire sistematică implicită. Or, cum bine se știe, nevoia de sistematizare duce direct la viziune globală și unitară în fața lumii și vieții, viziune care este celălalt nume al filozofiei. În dreaptă urmare, așa se explică

legătura subterană, relațiile nemărturisite între capitolele — în aparență foarte diverse — ale volumului: **Gândirea modernă**, cu trăsăturile ei esențiale, **glose despre inteligență**, o plonjare în psihologia calitativă, **sfera și simburile culturii generale**, o sintetică privire de filozofie a culturii și a istoriei, **arta sau știința conducerii?**, o solidă ancorare în plină actualitate, **prospectiva: de la vis la calcul**, studiul încărcat de răspundere a viitorului și cinci discursuri, în care nu știi ce să prețuiești mai mult: observația fină și uneori mușcătoare a moralistului, spiritul geometric al matematicianului, grija pururea trează a pedagogului și educatorului pentru arta formării tinerelor generații ale țării, cumpătul și înțelepciunea intelectualului angajat total în treburile cetății sau finețea psihologului, care vorbește cu delicatețe lirică despre „**inteligența miinilor**”.

Indiscutabil, **Aurul cenușiu** probează că Mircea Malița este o personalitate polivalentă de o riguroasă formație matematică, dar cu ferestrele curiozității deschise spre toate zările spiritului. De aici interesul și nestinsa pasiune pentru domeniile de cercetare interdisciplinară. Pluri — sau interdisciplinaritatea, dominantă a spiritului său, îl face foarte modern și foarte actual. Nu întâmplător, deci, primul eseu al volumului și, poate, cel mai dens este consacrat gândirii moderne, al cărei profil îl determină precum urmează: o gândire practică, globală, probabilistă, modelatoare (în sensul că operează cu modele matematice simulate), operatoare, pluridisciplinară, prospectivă

(de intuire, aproximare înțelegere și explorare a viitorului în beneficiul omului), laică (eliberată de dogme, mitologii, mitomanii și mituri), optimistă, educabilă (autorul nu uită nici o clipă că este profesor — deci pedagog — prin vocație și ministru al învățământului), economică.

Increderea în robustețea gândirii moderne fac din autorul **Aurului cenușiu** un cosmonaut al viitorului, un îndrăgostit de viitor, am zice an **viitorist**, dacă termenul nu ne-ar zgândări puțin sensibilitatea literară. Dar, în această navigare planetară, Mircea Malița nu uită că este fiul unei țări cu precise contururi geografice, fiul unui popor exemplar, angajat total în opera de edificare a unei noi orânduiri social-politice și economice. De aceea, ultima subîmpărțire a eseului despre gândirea modernă poartă titlul: „**Gândirea românească se așază în țipare moderne**”. Dacă, până nu de mult, gândirea românească „lucra ca într-un mare sat așezat la marginile Europei industriale”, notează Mircea Malița, „astăzi — continuă același — gândirea țării noastre are în centrul său viziunea omului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl consideră drept «beneficiarul tuturor valorilor, factorul suprem al societății». Faptul că **omul este pus în centrul procesului nostru de dezvoltare** (subliniat în text), și ca ultim obiectiv și ca pirghie determinantă, este o dovadă a unei maturități care pune gândirea noastră în consonanță cu cea ce a debindit știința și experiența omenirii”.

Pe aceeași linie de profundă aderare la realitățile românești, scrie Mircea Malița la pagina 163 a cărții sale: „Miinile

poporului nostru sînt miinile demne de omagiu. Faptul că putem stabili existența unei spiritualități nobile, a unui simț estetic ce iese din comun, se datorește în bună parte muncii miinilor ce-au înflorat ii, fote și ștergere. Neputînd dura monumente în materiale trainice, din cauza vicisitudinilor istorice, miinile românilor au produs multă artă miniaturală cu subțirime de filigran. Se pregătește acum un album al artei noastre folclorice; nu a acelei alterate în bazare și tirguri, ci acelei autentice, în care se distinge o inegală eleganță, un echilibru și o armonie rar întîlnite, un simț desăvîrșit al forme geometrice abstracte. Vederea planșelor m-a făcut să regret că mi s-a întîmplat să utilizez uneori folclorul în conotație peiorativă”.

Să mai amintim pertinenta inscriere a lui Eminescu, Iorga și Brăncuși în circuitul valorilor universale, interesanta „matrice caracterologică” a civilizației, eleganta și fireasca soluționare a raportului dintre cultura generală și cultura profesională, de specialitate, sau sagacitatea observațiilor din **discurs despre ireparabilul timp?**

Toate sînt așezate și discutate în perspectiva viitorului.

Prolegomenele lui Mircea Malița — principii ale hermeneuticii viitoare — invită la meditație. În ce ne privește, însă, asupra lor plutește o mare și gravă întrebare: poate fi oare cunoscut și convertit în instrument de fericire umană imprevizibilul?

GRIGORE POPA

Note

VADE MECUM

E.D.P., 1971

Lucrarea apărută recent în Editura didactică și pedagogică, redactată de prof. Dinu Moroiu, prezintă Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej”, Institutul de construcții și Institutul de petrol, gaze și geologie, cu facultățile și secțiile respective. „Vade mecum” pune totodată la dispo-

ziția celor interesați problemele care s-au dat la institutele citate în sesiunile din anii 1969 și 1970, în cadrul probelor scrise la matematică, fizică și chimie. Aceste 47 probleme de matematică, 48 de fizică și 12 de chimie, cu rezolvările respective, constituie partea cea mai importantă a lucrării. În felul acesta, VADE MECUM devine un instrument eficace în pregătirea candidaților pentru examenul de admitere în institutele tehnice de învățămînt su-

perior din întreaga țară. În același timp, lucrarea este folositoare și cadrelor didactice din liceu, care vor avea astfel la îndemînă, în această perioadă finală, un ghid util pentru îndrumarea profesională și pregătirea elevilor în vederea susținerii examenului de admitere.

Ne exprimăm însă regretul față de apariția foarte întîrziată a acestor lucrări, care dacă ar fi fost în librării la începutul anului ar fi putut fi utilizată mult mai larg decît în prezent.

A. B.

Un debut ferm

În foaierea Teatrului de Comedie se află deschisă prima expoziție personală a pictoriței Ana Maria Gruici cuprinzînd lucrări în ulei și lucrări de grafică.

Expoziția acestei tinere artiste-profesoare exprimă, în totalitatea ei, un robust sentiment de bucurie, de stenică atitudine în fața vieții, atît prin dezvoltarea compozițională, cit și prin cromatica luminoasă și frumos armonizată. Desenul ferm, realizat printr-o linie sintetică și expresivă, imprimă elocvență și eleganță limbajului plastic prin care își exprimă gîndul și sentimentul („Orchestra simfonică”, „Peisaj de toamnă”). Folosind o bogată gamă de resurse expresive, artista găsește modalități variate de a traduce cu mijloace plastice ecurile trezite în sufletul său de neîncreștata prefacere a naturii, unele dintre ele

exprimînd un puternic dramatism. Astfel, o succesiune de sentimente însoțesc „Începutul furtunii”, „Dezlănțuirea”, „Fulgerul” și „Liniștea” care urmează acestei drame a naturii.

Pentru Ana Maria Gruici, NATURA este punctul de plecare al declanșării unor viziuni cu largi valențe spirituale, implicînd în egală măsură participarea gîndului și sentimentului.

Trebuie să menționăm, de asemenea, calitățile de graficiană ale acestei artiste, dovedite de ușurinta cu care trece de la un mod de expresie la altul.

Prima expoziție personală a profesoarei Ana Maria Gruici este o frumoasă și convingătoare mărturie că avem în față opera unei autentice artiste.

Conf. dr. ALEX. TOHĂNEANU

radio-televiziune

UN AJUTOR PREȚIOS

tru a veni cu promptitudine în ajutorul absolvenților clasei a XII-a. Tematica este, desigur, întocmită în funcție de cantitatea și calitatea cunoștințelor acumulate la orele de clasă, vizîndu-se mai ales acele subiecte care n-au beneficiat de un număr de ore corespunzător sau care, prin ele însele, sînt mai greu accesibile (de pildă la chimie, fizică, matematică). Consultațiile pentru literatură română urmăresc conturarea unor idei de bază, caracteristice pentru opera unui anumit scriitor (de exemplu „Originalitatea

operei lui Creangă”) sau pentru o anume epocă a istoriei noastre literare. Judecate prin prisma scopului imediat pe care îl urmăresc în aceste săptămîni, emisiunile telescolii sînt nu numai un prilej de autoverificare pentru viitorii bacalaureați sau candidații la admiterea în diferitele facultăți; în primul rînd, ele au valoarea unor lecții recapitulative de ținută științifică, care clarifică, concentrează, clasifică cunoștințele dobîndite la orele de clasă. În același timp, orientează elevul spre capitolele sau temele care solicită un grad sporit de atenție, îi disciplinează gîndirea, îi dau posibilitatea unei priviri de ansamblu asupra unor fenomene generale, sau îi relevă specificitatea altora, concrete.

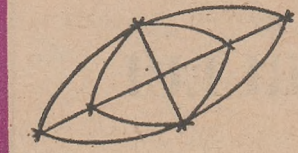
Cu altă ocazie vom reveni, printr-o analiză amănunțită, asupra multiplelor aspecte pe care le implică realizarea acestor emisiuni.

V. B.

Urmărind cîteva emisiuni din cadrul „Telescolii” am încercat să ne substituim celor cărora li se adresează cu prioritate — elevilor — pentru a ne putea pronunța asupra eficienței acestei modalități de consolidare a materiei predate în școală. De la început, putem afirma că ne declarăm mulțumiți. Lecțiile susținute de cadre universitare sau de profesori de liceu interesează deopotrivă elevii de la cursurile de zi, fără frecvență sau serale. În perioada ce precede bacalaureatul (mai precis în ultimul trimestru) accentul se pune pe prezentarea unor prelegeri-sinteză sau a unor lecții de maximă importanță pen-

MERIDIANE

ÎNVĂȚĂMÎNTUL DIN R. P. CHINEZĂ ÎN PLIN AVÎNT

În anii puterii populare, învățămîntul din China a cunoscut un amplu și continuu avînt. Factorul fundamental care stă la baza reformelor din ultimii ani ale școlii din R.P. Chineză îl constituie realizarea unei maxime apropieri a învățămîntului de munca productivă, de producția socială.

Rezultatele obținute de numeroase școli, în activitatea desfășurată pe această linie, sînt mărturie elocventă cu privire la caracterul pozitiv al acestei orientări. Astfel, cadrele didactice și elevii școlii elementare Ciunșan, ținutul Hălun, provincia Dzilin au hotărît să organizeze munca în gospodăria agricolă a școlii după exemplul renumitei brigăzi agricole de producție Deceai. Ei au dețelenit treizeci de mu (două hectare) de pămînt pe un versant de munte, au amenajat ogoare în terase și au semănat porumbul selecționat primit de la brigada din Deceai. N-a fost însă deloc ușor să culegi în munții Ceanpai recolta porumbului din Deceai, intrucît acest soi de porumb ajunge la maturitate într-un timp de 140 de zile, dar la Ciunșan nu există decît 120 de zile fără ger. Cu ajutorul profesorilor, elevii au început să aplice cele învățate la lecțiile de agricultură în școală, încercînd să obțină, prin încrucișarea porumbului primit din Deceai cu un soi local, un nou soi de porumb care să ajungă la ma-

turitate în 100 de zile și, în același timp, să dea recolte superioare. Experimentul a fost încununat de succes. Anul acesta, de pe suprafețele însămînțate cu porumb ale gospodăriei agricole a școlii din Ciunșan, elevii au cules prima recoltă, obținînd o producție record pentru ținutul Hălun.

În cadrul școlii generale și medii din comuna Fengșan districtul Fengcen, au fost create ateliere de prelucrare a metalelor neferoase, a cherestelei, precum și o hală specială de decorticat orez. Școala întreține legături strînse cu o uzină de mașini electrice și cu fabrica textilă din localitate. De asemenea, elevii organizați în brigăzi ajută la campania agricolă pe ogoarele comunei populare din Fengșan.

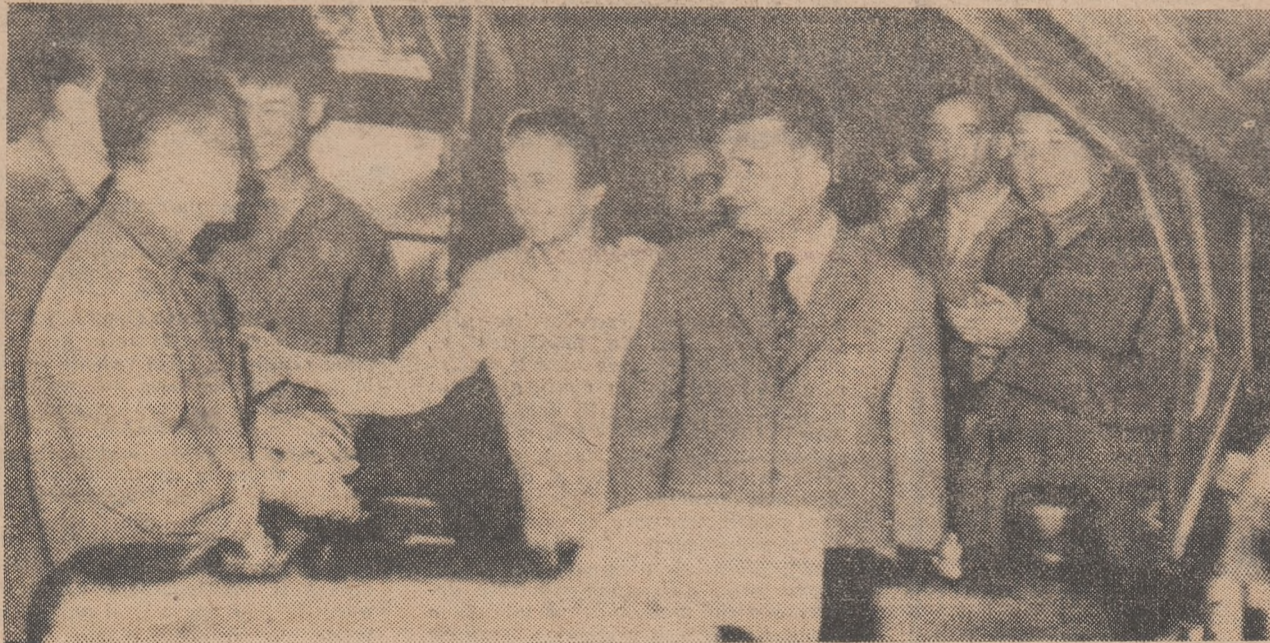
Rezultate deosebite în pregătirea pentru muncă s-au obținut și la școala agricolă din districtul Guibin, provincia Guansi. Acțiunea didactică urmîrind formarea multilaterală a elevilor a permis colectivului acestei școli, ca într-un singur an, să dea absolvenți foarte apreciați în producție. Școala dispune de ateliere de reparații a mașinilor agricole și de o suprafață însemnată pentru practica în agricultură. Pe această suprafață elevii, sprijiniți de corpul didactic și lucrători cu experiență, cultivă orez, arahide, trestie de zahăr, furaje etc., obținînd producții însemnate.

La Ciunșan, localitate din R.P. Chineză, situată într-o regiune muntoasă rece și cu vreme foarte capricioasă, cadrele didactice au hotărît să acționeze în vederea ocrotirii agriculturii de înghețuri și ploaie torențiale. Ei au organizat, cu mijloace proprii, o stație meteorologică, a cărei activitate a fost orientată după aceea a stațiilor meteorologice specializate.

În cadrul stației elevii observă cu atenție și notează schimbările vremii, acumulînd, în decursul ultimilor ani, o mare cantitate de date și cunoștințe asupra climatei locale. Cînd se produc schimbări bruște de vreme și puternice, ei stau de veghe zi și noapte la posturile lor de la stație. Previiziunile asupra vremii ale elevilor din Ciunșan constituie, în prezent, o contribuție la dezvoltarea agriculturii în această zonă.

Lucrînd în uzine și fabrici de importanță națională, alături de muncitori, ingineri și tehnicieni, pe ogoarele comunelor populare sau în propriile lor ateliere — unele adevărate fabrici în miniatură, în gospodăriile agricole școlare, tînăra generație a Chinei populare, îndrumată de corpul didactic, împletește strîns studiul teoretic cu practica, pregătindu-se pentru viața de constructori ai socialismului.

ION DRĂGUȘANU

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, printre studenții chinezi.

R. S. CEHOSLOVACĂ

„Copilul nostru merge la școală”

Cînd se apropie vremea ca băiatul sau fetița lor să pășească pragul școlii, părinții se simt neliniștiți: „Oare copilului meu îi va plăcea să învețe?”; „va reuși oare să-și îndeplinească corect și conștiincios îndatoririle de școlar?”; „se va acomoda cu colegii?” etc.

Pornind de la aceste întrebări simple, și totuși de o mare importanță în zilele noastre, autorul unui articol publicat în „Rodina a Skola” nr 3/1971, dr. Tomas Henek, arată că pentru a ajunge să fie apt de școală, copilul trebuie să îndeplinească o serie

de „condiții”: să fie sănătos, să fie ordonat cu lucrurile lui, să-i asculte și să-i respecte pe adulți, să manifeste interes față de tot ce-i nou în jurul lui, să aibă un bagaj de cuvinte destul de bogat, să știe să se joace cu ceilalți copii, să-și bucure faptul că în curînd va merge la școală.

În perioada preșcolară, o deosebită atenție trebuie acordată dezvoltării gândirii, memoriei, activității, curiozității, exersării, perseverenței și caracterului independent, concentrării atenției, dezvoltării îndemnării — toate acestea alcătuiind cele mai

importante laturi ale dezvoltării fizice și intelectuale a copilului, menită să marcheze trecerea la o nouă etapă în viața lui — școala.

Pentru atingerea unei asemenea dezvoltări armonioase, autorul recomandă părinților ca în perioada preșcolară să folosească o serie de jocuri, distracții variate ca formă și durată, potrivite fiecărui copil în parte. Aici inventivitatea părinților joacă un rol deosebit.

Unul din factorii necesari în atingerea maturității școlare, consideră autorul, este creșterea armonioasă a membrilor superioare și

inferioare în raport cu trupul copilului. Acest lucru se obține prin cît mai multe mișcări în aer liber (sărituri, jocuri cu mingea, plimbări etc.), iar acasă, antrenarea copilului în jocuri menite să-i exerseze lucrul cu mîna, necesar muncii lui de mai tîrziu: scrisul.

Autorul prezintă un grupaj de jocuri mai des folosite de părinți în munca lor de educație, jocuri ce urmăresc în primul rînd formarea și întărirea deprinderii de a lucra cu mîna. Printre acestea am reținut următoarele: modelarea unor diverse forme din plastilină; a-

runcarea într-un coș imaginat a unui ghemotoc de hirtie; decuparea de patrate și combinarea între ele de-a lungul diagonalei; din 6 cuburi de mărmi diferite copilul alcătuiește un turn în așa fel încît cubul cel mai mic să fie în vîrf; părintele desenează pe hirtie valuri și meandre, iar copilul continuă desenul după imaginația sa; copilul desenează cu ambele mîini, pornind dintr-un punct fix (o floare, Soarele); jocuri bazate pe imitarea ritmului obținut de părinți prin bătaia din palme; înșirarea unor mărgel-

pe ată; alcătuirea unui lanț din clame de birou; decuparea din hirtie a diferitelor forme geometrice și alcătuirea, pe baza lor, a unor figuri din natură (capre, porci, oameni de zăpadă etc.), pe care să le lipească pe un carton; copilul se joacă de-a pișica și șoarecele, sau de-a soldatul ce stă de strajă etc.

Toate acestea fac parte din grupa jocurilor necesare dezvoltării îndemnării fizice la copil. Asupra celorlalte trei grupe autorul promite să revină ulterior.

MARIANA IENCEK